ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

UZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI — FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

4 декабрь, пайшанба 1997 йил №142 (492)

Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

УШБУ СОНДА:

ШУНЧАЛИК ЭЪТИБОРСИЗЛИКМИ, ЁКИ... 2-БЕТДА

ОҚИБАТ 3-БЕТДА

САНЪАТИМИЗ КЕЛАЖАКЛАРИ 4-БЕТДА

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг

ҚАРОРИ

ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ПРОФЕССОР-ЎҚИТУВЧИЛАРИ ТАРКИБИНИНГ ИШ ҲАҚИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Олий таълим тизимини педагогик кадрлар билан мустаҳкамлаш, олий мактаб педагогларининг ёшларни тарбиялашдаги ролини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. 1997 йил 1 декабрдан бошлаб олий ўқув юртлари раҳбарлари ва профессор-ўқитувчилари таркибининг лавозим маошлари меҳнатга ҳақ тўлаш ягона тариф сеткаси бўйича разрядларни ошириш ҳисобига ўртача 25 фоизга оширилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Меҳнат вазирлиги ва Молия вазирлиги билан келишилган ҳолда юқорида кўрсатилган ҳодимларнинг лавозим маошларини қайта кўриб чиқсин ва тасдиқласин.

2. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ушбу қарорни амалга ошириш билан боғлиқ бўлган харажатлар учун зарур бюджет маблағларини ажратсин.

3. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А. А. Азизхўжаев зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри.
1997 йил 2 декабрь

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашида Славакия Республикасининг Ўзбекистондаги Мувақкат ишлар вакили жаноб Йозеф Мачишак билан дўстона учрашуви бўлиб ўтди.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг раиси Дилбар Набиевна Жаҳонгирова ҳозирги босқичда иқтисодий ва ижтимоийислоҳотларни ўтказишда республика касаба уюшмаларининг фаолияти ҳақида сўзлаб берди.

Дилбар Набиевна Жаҳонгирова бозор иқтисоди шароитларида касаба уюшмалари фаолиятининг бош йўналиши меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш эканини таъкидлаб ўтди. Касаба уюшмалари турли даражаларда битимлар ва жамоа шартномалари орқали ижтимоий шерикчилик йўлидан бормоқда. Касаба уюшмалари Республика қонунчилигида тайёрланаётган қонун лойиҳаларини экспертиза қилиш, айниқса меҳнат қонунчилиги билан боғлиқ ҳолда фаол қатнашмоқда.

Ҳозирги кунда турган муаммолардан бири хусусий мулк шаклидаги корхоналар касаба уюшмалари ишини фаоллаштиришдир. Иккинчи муҳим масала қилиб, ҳозирги босқичда самарали ишлашга қодир касаба уюшма дарғаларини тайёрлаш ва тарбиялаш масаласи қўйилмоқда.

Ўзбекистон касаба уюшмалари маҳаллий шарт-шароитлар ва халқ анъаналарини ҳисобга олинган ҳолда бозор иқтисодиёти ривожланган мамлакатлар касаба марказлари орттирган тажрибаларни ўрганмоқда ва ундан фойдаланмоқда.

Ҳозирда жаҳондаги 30 дан зиёд мамлакатлар касаба уюшмалари билан дўстона алоқалар ўрнатган ва бугунги учрашув шубҳасиз халқаро ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Жаноб Йозеф Мачишак муносабат учун миннатдорчилик билдирар экан, ўз мамлакати, Словакия касаба уюшмалари Конфедерацияси ишлари ҳақида ҳикоя қилиб берди. У бизнинг мамлакатимиз ва халқларимиз ўртасидаги дўстона муносабатларни мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга ишончи комил эканини изҳор этди.

ФАОЛЛАР ЎҚУВИ

«Ўзбекистон металлургия комбинати» ҳиссадорлик-ишлаб чиқариш бирлашмаси касаба қўмитаси бошланғич ташкилотларининг фаоллари малакасини ошириш, уларнинг қонунлар ва меъёрий ҳужжатлар талабларини пухта билиб олишларини таъминлаш, меҳнат жамоаларида ҳуқуқий тарбияни кучайтириш масалаларига катта эътибор бермоқда. Цех касаба қўмиталари раислари, уларнинг ўринбосарлари учун яқинда махсус ўқув машғулоти ўтказилди. Бозор муносабатлари шароитида касаба ташкилотлари фаолиятининг асосий йўналишлари, мақсад ва вазифалари, Меҳнат Кодекси, ишлаб чиқаришнинг санитария, техника хавфсизлиги, атроф-муҳитни муҳофазалаш меъёрлари, ишни режалаштириш масалаларига оид лекциялар фаолларда катта қизиқиш уйғотди.

Фаоллар жамиятда ҳуқуқий маданиятни кўтаришнинг миллий дастурини амалга оширишда касаба ташкилотларнинг ўрни хусусидаги лекцияни қониқиш билан тинглашди.

Лекцияларни кон-металлургия саноати ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси ҳуқуқий нозири В. Пряхин, бош меҳнат техник нозир Р. Галимов, касаба қўмитаси раиси М. Боймуродов, меҳнат ва техника хавфсизлиги бўлимининг муҳандиси Г. Тейфукова ва бошқалар ўқишди. Икки кун давом этган машғулотлар фаолларга амалий ишнинг ғоят фойдали кўникмаларини эгаллаб олишга ёрдамлашди.

ИҚТИСОДИЁТ ХАБАРЛАРИ

БУХОРО. Когон туман тадбиркорлар ва товар ишлаб чиқарувчилар палатаси билан ҳамкорликда тумандаги Қобилов номли жамоа хўжалигида ғишт ишлаб чиқарадиган корхона иш бошлади. Бир соатда минг дона ғишт ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган корхонада ҳозир 8 киши меҳнат қилмоқда. Янги корхонада ҳар бири 20 минг донадан ғиштни пиширадган 2 та цехни монтаж қилиш ишлари ҳам давом этмоқда.

Вилоятнинг Қоровулбозор туманида жорий йилнинг шу давригача аҳоли жон бошига бор йўғи 47 минг сўмлик маиший хизмат кўрсатилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагидан ҳам камдир. Шуни инобатга олиб, туманда маиший хизмат шаҳобчаларини кўпайтиришга алоҳида эътибор берилмоқда.

Яқинда туманда «Барака» жамияти иш бошлади. Автомобилларга техник хизмат кўрсатишгаа мўлжалланган масъулияти чекланган бу жамиятнинг очилиши билан яна бир неча киши иш билан таъминланди.

ФАРҒОНА. Ўзбекстоннинг йирик саноат марказларидан бири ҳисобланган Фарғона вилоятида бугунги кунда 50 дан ортиқ қўшма корхона фаолият кўрсатмоқда. Вилоятда умумий экспорт қуввати 200 млн. АҚШ долларини ташкил этади.

Бизнес имкониятлари катта хорижий инвестиция олиб кириш ва ҳамкорлик қилиш учун шарт-шароитга эга бу ҳудуд тадбиркорларининг саъйи — ҳаракатлари иқтисодиётимизнинг ўзига хос даражада ўсишига сабаб бўлмоқда.

Вилоятда фаолият кўрсатаётгаан «ДЭУ текстайл» қўшма корхонасининг ўзигина йилига 13 минг тонна юқори навли пахтани қайта ишлаш имкониятига эгадир. Бундай қўшма корхоналарнинг кўпайиши эса дўконларимиздаги сокинликни — бозорлардаги каби гавжум ҳолатга олиб келиши табиийдир.

САМАРҚАНД. Нуробод тумани асосан чорвачиликка ихтисослашган ҳудуддир. Бу ерда саноат корхоналарининг фаолият кўрсатаётганларига қарамай, Нуробод шаҳарчасининг ўзида ишчи ўринлари муаммоси кўндаланг турибди.

Тумандаги Жанубий кон бошқармаси бу муаммони ижобий ҳал қилишнинг чораларини қидирмоқда. Бошқарма қошида Зарафшон шаҳридаги «Агама» фирмасининг филиали ўз ишини бошлади.60 дан зиёд туман йигит-қизлари иш билан таъминландилар. Бу ерда 20 турдаги маҳсулот — болалар ва аёллар кийимлари ишлаб чиқарилиб, вилоят дўконларига савдога чиқарилди.

Шуни ҳам айтиш керакки, туманда Германиянинг «Алерес» фирмаси билан ҳамкорлик қилинмоқда. Пластмасса қувурлар ишлаб чиқариш билан шуғулланаётган бу корхонада автоматик усулда иш бажарилиши билан бирга, иш уч сменада ташкил этилган.

Мармарни қайта ишлаш заводида яқинда янги иш ўринлари ташкил этилди.500 нафар киши иш билан таъминланди. Қурилаётган чора-тадбирлар ишлаб чиқариш салмоғининг ошишига ҳамда маҳсулотларнинг сифатига ҳам кафолат беради.

ТОШКЕНТ. Оҳангарондаги «Айлен» Узбекистон-Туркия қўшма корхонасида кунига 3-4 тонна турли хилдаги печеньелар ишлаб чиқарилмоқда. Шу ўринда қўшма корхона маҳсулотлари кўп ўтмай ўз харидорларини топмоқда.

Бу қўшма корхонани ташкил этишда турк ҳамкорлар 1,5 млн. доллар харажат қилишди. Ўзбекистонликлар эса 3,5 гектар ерни корхонанинг фаолият кўрсатиши учун ажратиб берди. Келгуси йилда тадбиркорлар худди шундай корхонанинг яна бирини ишга тушириш ниятидалар.

ХОРАЗМ. Вилоятнинг Гурлан туманидаги тўқимачилик мажмуида иш олдингига нисбатан бир мунча фаоллашди. Бу ерда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сони ва тури кўпайиш билан бирга сифати ҳам кўнгилдагидек бўлаяпти. Ишнинг яхши томонга ўзгаришининг асосий сабаби яқинда корхонага Италия, Австрия ва Туркиядан келтириб ўрнатилган технологиянинг иш унумига берган ижобий таъсиридир.

СИРДАРЁ. Вилоят «Автотеххизмат» акционерлик жамияти ходимлари яқинда Асакадаги «УЗДЭУ» компаниясидан 2 мингта енгил машинани сотиш учун олиб келди. Тез орада уларнинг 1800 таси ўз харидорига эга бўлди. Шу кунгача бу ҳиссадорлик жамиятининг кўрган фойдаси 25 млн. сўмга етди. Тушган фойда ҳисобидан Гулистон шаҳрида 2 та, Сирдарё шаҳрида эса 1 та автосалон қуриб, ишга туширилиши режалаштирилди.

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

Япония пиёдаларга қарши миналар қўйишни таъқиқлаш тўғрисидаги Халқаро конвенцияга қўшилди. Бу ҳақдаги расмий қарор Япония Вазирлар Маҳкамаси ва Миллий хавфсизлик кенгашининг қўшма мажлисида қабул қилинди. Канада пойтахти Оттава шаҳрида эса ана шу конвенцияни имзолаш маросими бўлиб ўтди. Япония ҳукумати номидан ушбу ҳужжатни ташқи ишлар вазири Кейдзо Обучи имзолади. Бош вазир Рютаро Хасимотонинг баёнот беришича, Япония яқин беш йил ичида жаҳонда пиёдаларга қарши қўйилган миналарни зарарсизлантириш ва улардан азият чекканларга тиббий ёрдам кўрсатиш мақсадида 78 миллион доллар маблағ сарфлайди.

* * *

Россиянинг Новокузнецк шаҳридаги шахталардан бирида кучли портлаш рўй берди. Шаҳар атрофи кўмир конлари тарихида энг катта портлаш деб баҳоланаётган бу бахтсиз ҳодиса 59 кишининг ҳаётига зомин бўлган. Россия Федерациясининг фавқулодда вазият вазирлигининг маълумотига кўра, шахтада метан гази портлаган. Бу вақтда ер ости конида 67 шахтёр бўлган. Ҳозир тирик қолган шахтёрларни қутқариш ишлари олиб борилмоқда.

* * *

Тожикистон ҳукуматининг ҳарбийлари одам ўғирлаш ва террорчилик фаолияти билан шуғулланиб келган қуролли гуруҳларни йўқотиш операциясини амалга оширдилар. Операция давомида номи чиққан террорчи — дала командири Ризвон Содиров ҳалок бўлган. Унинг бандаси тўлиқ қўлга олинган. Шунингдек, катта миқдордаги қурол-аслаҳа ва гиёҳванд моддалар мусодара этилган.

* * *

Исроил Бош вазири Беньямин Нетаньяху Урдун дарёсининг ғарбий соҳилидан Исроил ҳарбийларининг фақат бир қисмини олиб чиқиб кетиш тўғрисида қарор берди. Фаластинликлар бу қарорни қаттиқ қораламоқдалар. Фаластин Мухторияти раҳбари Ёсир Арафот Исроил Бош вазирининг бу қарорини устамонлик деб атамоқда. Ёсир Арафотнинг фикрича, Нетаньяху ўз қўшинларининг бир қисминигина араб ерларидан олиб чиқиб кетиш билан ўзини тинчликпарвар қилиб кўрсатади, аслида эса у Фаластинда яҳудийлар учун яна 900 хонадон қуриш ҳақида буйруқ берди. Яъни Исроил Бош вазири Фаластинда ўз босқинчилик сиёсатини янада кенгайтирмоқда.

* * *

Ироқ Америка Қўшма Штатларидан Форс кўрфази минтақасидаги қуролли кучларини олиб чиқиб кетишини талаб қилмоқда. Бағдодда бўлиб ўтган матбуот йиғинида сўзга чиққан Ироқ ташқи ишлар вазири Муҳаммад Саид ас-Саҳҳофнинг айтишича, АҚШ қўшинларининг Форс кўрфазида сақлаб турилиши минтақа барқарорлигига салбий таъсир кўрсатади. Америка ҳарбийларининг Форс кўрфазига жойлаштирилиши нафақат сиёсатдонларнинг, балки араб дунёси халқларининг ҳам норозилигини кучайтирмоқда. Форс кўрфази ҳудудида ҳозир АҚШнинг авиация ташувчи икки кемаси ҳамда 300 га яқин ҳарбий самолётлари бор. Вашингтон раҳбариятининг фикрича, минтақада АҚШ қўшинларининг борлиги Бағдод раҳбарларининг Ироқ оммавий қирғин қуролларини йўқотиш бўйича БМТ махсус комиссиясига яхши муносабатда бўлишини таъминламоқда.

* * *

Шимолий Атланта ҳарбий блоки (НАТО) Бош котиби Хавьер Солана Боснияддаги тинчликпарвар кучларининг хизмат муддатини узайтириш керак, деган фикрда. Маълумки, Боснияда қатор Европа давлатларининг ҳарбийларидан иборат тинчликпарвар қўшин фаолият кўрсатмоқда. Бу қўшиннинг хизмат муддати 1998 йилнинг июнь ойида тугайди. Хавьер Солана Франциянинг «Монд» газетасига берган интервьюсида айтишича, ҳалқаро ҳарбий кучлар Боснияда бутунлай тинчлик ва барқарорлик ўрнатилгунга қадар бўлиб туришлари керак.

Жаҳон ахборот агентликлари хабарлари асосида

8 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси куни

МУЛКДОРЛИК КАФОЛАТИ

Маълумки, дунёда ўз эркига, ерига, мулкига хўжайинлик ҳиссидан қудратли куч йўқ. Яқин ўтмишимизга назар ташлайдиган бўлсак, «октябрь» тўнтаришидан кейинги ўтган даврда инсонни шахсий ва ижтимоий манфаатлари йўлида тинимсиз ижодий изланиш ва меҳнатга чорлаб турган ушбу омил онгли равишда сингдирилганлигини кўрамиз. Шу қабиҳ мақсад йўлида юрт ва миллатнинг борлиги, равнақининг кафолати бўлиб келган мулкдорлар, тадбиркорлар, ишбилармонлар «халқ душманлари» сифатида қатағон қилинди. Тенг тақсимотчилик сиёсати туфайли ҳамма бирданига камбағалга айлантирилди. Энг даҳшатли фожиа шундаки, одамларда секин-аста мулксизлик, эгасизлик, қашшоқликдан фахрланиш туйғуси шакллантирилди.

Мустақиллик туфайли инсоният тарихидаги энг қонли тажриба гирдобидан чиқиб олган халқимизнинг миллионлаб вакиллари бугун ўз мулкига, мулкдорлик, хўжайинлик туйғусига эга бўлдилар. Энди мулкдорни биров «ишла!» деб тарғиб қилиши шарт эмас, «социалистик мусобақа» ҳам керак эмас. Мулкдор ўз мулки учун ўзи қайғуради, туну кун изланади, ҳаракат қилади, бунда унинг ақли ва салоҳияти намоён бўлади.

Ҳа, буларнинг бари бугун табиийликка айланмоқда. Лекин биз шу ҳолатга қандай муваффақ бўлдик. Аввало, Мустақилликка эришдик. Сиёсий эркимизни қўлга олдик. Эркин тараққиётимизнинг ҳуқуқий асосларини яратдик. Бу борада тарихимизда илк бор қабул қилинган Конституциянинг аҳамияти беқиёсдир. Шу маънода Асосий Қонунимизнинг бугунимиз ва келажагимиз учун тарихий аҳамият касб этувчи икки моддасига диққатингизни қаратмоқчиман.

Асосий Қонунимизда шундай ёзилган: **«Ҳар бир шахс мулкдор бўлишга ҳақли»дир (36-модда), «Давлат... барча мулк шаклларининг тенг ҳуқуқлилигини ва ҳуқуқий жиҳатдан баб-баравар муҳофаза этилишини таъминлайди» (53-модда).**

Кўриб турганимиздек, Асосий Қонунда хусусий мулкнинг давлат томонидан ҳимоя қилиниши алоҳида таъкидланган. Бундан мақсад-ўтиш даврида ўта марказлашган ҳамда якка ҳокимликка асосланган ижтимоий-иқтисодий муносабатларга барҳам бериш, корхоналар, ташкилотлар ва хусусий тадбиркорликнинг мустақиллигини кенгайтиришдан иборат. Унда хўжалик фаолиятига давлатнинг яккаҳокимлик тарзида аралашувига чек қўйиш учун ҳуқуқий асос яратилган, иқтисодий фаолият эр-кинлиги таъминланган, ишбилармонлик ташаббусига ва эркин бозор муносабатларига кенг йўл очилган. Хуллас, ўз мулкига ўзи хўжайин бўлган кишилар ижтимоий ва сиёсий барқарорликнинг асосий таянчи бўлиб хизмат қилади.

Ўзбекистон бозор муносабатларига беш тамойилга асосланиб, энг муҳими, босқичма-босқич ўтмоқда. Албатта, бозор муносабатларига ўтишни эълон қилиш билан янги иқтисодий муҳит пайдо бўлиб қолмайди. Энг аввало, унинг тегишли заминини, ҳуқуқий асосларини яратиш керак бўлади. Бизда шундай қилинди. Республикамизда мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнлари, уларнинг натижаси ўлароқ турли мулк шаклларини вужудга келтириш бўйича улкан ишлар амалга оширилди.

Натижада собиқ тузум даврида инқироз ботқоғига ботган корхона ва фабрикалар фаолиятида мулкчиликнинг янги шаклига ўтганидан кейин кескин жонланиш юз берди. Ўзбекистон МДҲ давлатлари ичида саноат ишлаб чиқариш ҳажми бўйича етакчи ўринларга чиқиб олди. Ҳозир акционерлик, жамоавий мулкчилик, хусусий ва оилавий мулкчилик шаклида иш юритаётган ўн минглаб корхоналар истиқболнинг ойдин йўлига тушиб олган.

Айни чоғда маҳаллий саноат, савдо, умумий овқатланиш ва хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналари ҳам хусусийлаштирилди. 25 мингдан зиёд шаҳобча «кичик» хусусийлаштириш билан қамраб олинди.

Кўп тармоқли иқтисодиётни шакллантириш жараёни қишлоқ хўжалигида ҳам амалга оширилди. Конституция ва мавжуд анъаналаримизга мувофиқ, қишлоқда ердан фойдаланишнинг энг самарали шакллари қайта тикланди.

Президент Фармони билан қишлоқ оилаларига 750 минг гектар ер томорқа участкалари учун ажратиб берилди. Давлат хўжалиги ўрнига жамоа, кооператив ва ижара хўжаликлари тузилди. Биргина чорвачилик фермаларини олсак, уларнинг 735 таси акционерлик жамиятига айлантирилди. 20 мингдан зиёд мустақил деҳқон-фермерлар хўжаликлари барпо этилди.

Энг асосийси, кичик ва ўрта корхоналар ҳозирнинг ўзидаёқ амалда бўй кўрсатди. 1997 йил бошида хусусий ва кичик корхоналар сони 100 мингдан ошиб кетди. Умуман олганда, давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш натижасида республикамизда янги мулкчилик муносабатлари юзага келяпти. Хусусий мулкчилик ўз ҳуқуқларини қарор топтирмоқда.

Ҳозир қишлоқ хўжалигидаги сут, гўшт ва сабзавот маҳсулотларининг асосий қисмини хусусий тармоқ эгалари етказиб беришяпти. Эндиликда республика ҳаёти учун катта аҳамиятга эга бўлган шахсий ёрдамчи хўжаликлар самарадорлиги ва маҳсулдорлигини янада ошириш, уларга ёрдамни кучайтириш масалалари давлат миқёсида ҳал қилиняпти.

Мустақилликка эришилганидан кейинги ўтган олти йил ичида мамлакатимиз раҳбарияти кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратмоқда. Ушбу соҳани тараққий эттиришга ёрдам берадиган ҳуқуқий шарт-шароитлар ва конституционал тузилмалар вужудга келтирилди.

Шу боис ҳам бугунги кунда тадбиркорлик билан шуғулланиб, қишлоқда мўъжаз цех, фабрика, янги-янги иш жойлари очаётган ёки савдо, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш шахобчалари ташкил этиб, Ўзбекистонда янги авлод — мулкдорлар синфини яратаётган юртдошларимиз кўпайиб бормоқда. Улар беташвиш ҳаёт ҳақидаги фикрларини улоқтириб ташлаган, ўз кучи ва қобилиятига, ақлий, жисмоний ва маънавий салоҳиятига ишонган, янги-янги йўлларни қидирмасам, ўзимнинг бор имкониятимни намоён қилмасам, мен ҳеч нарсага эришолмайман, деган ҳақиқат билан яшаётган ҳур тафаккурли янги замон одамларидир.

Лекин жамиятимизда шундай табақа одамлар ҳам борки, улар ҳанузгача ўз муаммоларини давлат ҳал қилади, деган илинжда юрибдилар. Боқимандалик иллатидан қутилолмай, мулкдор бўлишга интилишлари суст бўлмоқда уларнинг.

Президентимиз «Озодлик» ва Би-Би-Си радиостанциялари мухбирлари билан учрашувда хусусий мулк масаласига тўхталар экан, иқтисодиёт ўз қонунлари билан ривожланиши зарурлигини таъкидлаб, **«хусусий мулк бизнинг ҳаётимизда қанчалик салмоқли ўрин олса, ўғирлик, коррупция шунча кўп камаяди. Чунки хусусий мулк эгаси ўзининг мулкини ўғирламайди»** деб уқтирганди. Ҳақ гап. Шу боис бугун инсон жамиятдаги ўз ўрни ва қадрини тўғри тушуниши зарур. Эски собиқ тузумнинг иллати шу эдики, давлат бой бўлса, оила, ҳар бир одам бой бўлади, деб ҳисобланар эди. Мустақил Ўзбекистон Конституцияси эса оила, ҳар бир одам ўзига тўқ, мулкдор, бой бўлса давлат ҳам бой бўлади, деган тушунчани илгари суради. Зеро, мулкдорлар қанча кўпайса, ўз фаолиятини юксак салоҳият билан ташкил этса, жамият шунча тез тараққиёт сари одимлайди, ҳар бир оила обод бўлса, мамлакат обод бўлади.

Азимжон ЖЎРАЕВ,
иқтисодий шарҳловчи.

«Ишонч» мақолалари изидан

«Мақтанганнинг тўйига бор»

Газетанинг 22 ноябрь сонида чоп этилган «Мақтанганнинг тўйига бор» мақоласи жамият дўкон мудирлари иштирокида атрофлича муҳокама этилди. Мақоладаги билдирилган танқидий фикрлар асосан маъқулланди. Умумий йиғилиш ўтказилиб, йиғилишда туман ҳокимининг биринчи ўринбосари А.Абдураззоқов ва вилоят матлубот ҳиссадорлик жамиятлари уюшмаси раиси муовини Б.Муллаевлар иштирок этди.

Дўкон мудирлари В.Зарипов, Б.Файзиева, Ф.Камоловлар ўз вазифасидан озод қилинди. Шунингдек, раис муовини М.Мулижонов, катта товаршунос О.Акбаровага савдони ташкил этиш бўйича товаршунос Н.Аюбовга қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди. Ҳақиқатан ҳам Б.Файзиева мудирлигидаги 50-сон дўконга октябрь ойи учун ун 17 октябрдан кейин берилган.

Биз албатта шу мақоладаги камчиликларни бартараф этиб, инсон манфаатлари йилида аҳолининг талаб ва эҳтиёжини тўлароқ қондириш учун барча имкониятларни ишга соламиз.

Эслатма: мақолада тилга олинган «Достон» хусусий дўкони билан бизнинг жамият ўртасида ҳеч қандай алоқа йўқ. Бу дўкон Улгуржи савдо базасига қарашлидир.

З.ЮЛДАШЕВ,
Чуст туман матлубот улгуржи чакана савдо ягона ҳиссадорлик жамияти раиси.

«Меҳру оқибат — инсонга зийнат»

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши газетанинг 1997 йил 25 октябрь сонидаги «Меҳр-у оқибат - инсонга зийнат» сарлавҳали мақоласини атрофлича ўрганиб чиқиб ва таҳлил қилиб, қуйидагиларни маълум қилади:

Мақоладаги ҳар иккала мактубда баён этилган воқеалар бўйича Қорақалпоғистон ва Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирликлари махсус комиссиялари тузилиб, Амударё туманининг марказий шифохонасида бўлиб, бу масалани атрофлича кўриб чиқди. Натижада туман марказий шифохонаси бош шифокори О.Ҳалимов, ўринбосари А.Утемуралов, туман бош терапевти Б.Алламбергеновнинг бир ойлик маошидан 40 фоизи ушланди. Шифохона туғруқ бўлими мудири Г.Алланиязова ва «Қипчақ» қишлоқ участка шифохонаси бош шифокори Ю.Аҳмедова ўз вазифасидан озод қилинди.

Шу масала Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашида 1997 йил 11 ноябрда шаҳар ва туман ҳокимлари ўринбосарлари, марказий шифохона бош шифокорлари иштирокида қараб чиқилиб, уларга кадрлар билан ишлаш, уларнинг малакасини ошириш, тарбия-интизомини мустаҳкамлаш борасида ва тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқиш, уларнинг бажарилишини назоратга олиш топширилди.

А.ТОЖИБОЕВ,
Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раисининг ўринбосари.

МЕҲНАТКАШ МАНФААТИ...

Деҳқончилик саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Тошкент шаҳар қўмитасининг инсонни эъзозлашга, меҳнат жамоаларида меҳр-оқибат, аҳил-иноқлик, дўстлик, биродарликни мустаҳкамлашга қаратилган тадбирлар ўтказиши анъанага айланган. Меҳнат аҳлининг мириқиб маданий дам олиши, маънавиятини бойитиши, самарали, хавфсиз, қулай иш шароитини таъминлаш, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш масалалари касаба уюшма шаҳар қўмитасининг доимо диққат марказида бўлмоқда.

Касаба уюшма ҳаёти

Яқинда деҳқончилик-саноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Тошкент шаҳар қўмитасининг «Ўздонмаҳсулот» Давлат акциядорлик корпорацияси ва Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг Тошкент шаҳар ҳудудида жойлашган корхона ва ташкилотлари маъмурияти ва касаба уюшмаларининг меҳнаткашларнинг ҳуқуқий манфаатларини муҳофаза қилиш борасида олиб бораётган ишлари тўғрисида» мавзуидаги V-пленуми бўлиб ўтди. Анжуман кун тартибидаги мазкур масала юзасидан тармоқ ходимлари касаба уюшмаси шаҳар қўмитасининг раиси Н.Умарова маъруза қилди.

Ҳуқуқий, демократик давлат, фуқаролар жамияти қуриш йўлидан бораётган Мустақиллик Республикамизда аҳолининг ҳуқуқий онгини ўстириш, уларнинг ҳуқуқий — ахборотлар билан таъминлаш, демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш жараёнида муҳим ўрин тутмоғи лозим.

Тармоқ касаба уюшма шаҳар қўмитаси халққа хизмат қилишдек муҳим ҳамда хайрли вазифани амалга ошириш йўлида фаол ишлашга интилмоқда. Жумладан, касаба уюшма фаолларининг ҳуқуқий, иқтисодий билимларини ва дунёқарашини кенгайтириш мақсадида 5 йилдан бери ҳар ойда мунтазам равишда мутахассислар иштирокида семинар-суҳбатлар ўтказмоқда. Уларда меҳнат қонунчилига жамоа шартномалари меҳнатни муҳофаза қилиш каби мавзулар шулар жумласидандир.

Шуни таъкидлаш керакки, касаба уюшмаси шаҳар қўмитаси корхона ва ташкилотларига бориб меҳнат муҳофазаси, меҳнатга ҳақ тўлаш, меҳнаткашларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоялаш ва бошқа масалалар жойларда қандай йўлга қўйилганлигини ўргандилар ва амалий ёрдам кўрсатадилар. Бу борада кўп ишлар қилинмоқда.

«Нон паста» акциядорлик жамияти, Табиатни муҳофаза қилиш Тошкент шаҳар қўмитаси ва бошқа ташкилотларда ходимларнинг меҳнат дафтарчасини ўз вақтида тутиш, уларга ўз вақтида керакли ёзувлар киритиб бориш яхши йўлга қўйилган, меҳнат таътиллари жадвал асосида берилаяпти.

«Уздонмаҳсулот» Давлат акциядорлик корпорацияси Узбекистон Республикаси табиатни муҳофаза қилиш Давлат қўмитаси юритаётган ишлар алоҳида эътиборга сазовор.

Корхона ва ташкилотларнинг аксарияти маошларни ўз вақтида кечиктирилмай берилаётир.

Жамоа шартномаси қабул қилинган кўпчилик корхона ва ташкилотларда ходимларнинг меҳнат ҳуқуқи ва манфаатларини ҳимоя қилиш борасида маъмурият ва касаба уюшма қўмиталари бирмунча яхши ишларни амалга оширишмоқда. Булар қаторига овқатни арзонлаштириш учун бериладиган овқат пули, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қишга ғамлаш учун бериладиган ёрдам пули, ходимларга юбилей шодиёналарида ва байрамларда бериладиган мукофотлар, меҳнат стажига боғлиқ равишда оғир ва зарарли меҳнат шароитида ишлайдиган ишчиларга ҳақ тўланадиган қўшимча таътиллар бериш, пенсионерларга моддий ёрдам ва бошқаларни киритиш мумкин.

Кун тартибидаги маъруза юзасидан музокарага чиққанлар меҳнат аҳлининг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ҳамда манфаатларини ҳимоялаш борасида амалга оширилаётган муайян ишлар ҳақида алоҳида тўхталиб, йиғилиш аҳлининг диққат-эътиборини бозор иқтисодиёти шароитида ҳуқуқий маданиятни юксалтириш, ҳар бир меҳнаткаш ўз ҳақ-ҳуқуқлари, бурчларини пухта билиши, ҳуқуқий, демократик давлат, фуқаролар жамиятини барпо этишда муҳим аҳамиятта эга эканлиги таъкидланди.

«Инсон ўз ҳақ-ҳуқуқларини билиши лозим, Инсон манфаати, ижтимоий ҳимоя борасида касаба уюшмаларининг фаолият доираси кенгайиб, обрўси ўсмоқда, — деди маъруза юзасидан музокарага чиққан «Нон-паста» акциядорлик жамияти раиси Ф.Маликов. Инсонни соғ-саломат унумли ишлаши, фаровон яшаши учун ғамхўрлик қилишимиз керак.

«Олтин бошоқ У» акциядорлик жамияти раиси Н.Ирисбеков меҳнат жамоасининг ижтимоий ривожланиши, ишчилар учун қулай, хавфсиз, озода иш шароитлари яратишга, инсон манфаатини ҳимоя қилишга катта аҳамият бериб келинаётганлигини таъкидлади.

Анжуманда Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгаши раисининг ўринбосари Ф.И.Рузибеков сўзга чиқди.

V-пленум ишида «Ўздонмаҳсулот» Давлат акциядорлик корпорацияси раисининг биринчи ўринбосари Н.Д.Тен қатнашди.

Анжуман кун тартибида кўрилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Пленумда сўзга чиққан бошқа кишилар меҳнаткашлар ҳуқуқий манфаатларини ҳимоялаш борасида илғор тажрибаларни оммалаштириш, камчиликларни бартараф этиш юзасидан таклиф-мулоҳазаларни билдирдилар.

Улуғбек ПЎЛАТОВ.

Халқнинг маънавий руҳини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш — Ўзбекистонда давлат ва жамиятнинг энг муҳим вазифасидир.

И.КАРИМОВ.

«МАЪНАВИЯТ–ҚАЛБИМ ҚУЁШИ»

Яқинда Бухоро шаҳрида Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан ташкил этилган «Маънавият-қалбим қуёши» иншо танлов ғолибларининг республика анжумани бўлиб ўтди.

Таъкидлаш керакки, республика Президенти ва ҳукуматининг жамиятимиз маънавияти ва маърифатини такомиллаштиришга қаратилган Фармон ва Қарорларидан келиб чиқадиган ёш авлодни миллий, маданий ва умумбашарий қадриятлар руҳида тарбиялаш, унинг маънавий салоҳиятини ошириш ҳамда етук мутахассисларни етиштиришни таъминлаш мақсадида вазирлик томонидан жуда катта ўқув-тарбия тадбирлари, худудий поғоналардан тортиб, республика миқёсидаги анжуманлар ўтказилмоқда. Хусусан, ўтган йилда талаба-ўқувчилар орасида «Ватанни севмоқ-иймондандур» мавзусидаги энг яхши иншолар учун танлов, иқтидорли ёшлар ўртасида бадиий кўриклар, фан олимпиадалари ўтказилди.

Мазкур «Маънавият - қалбим қуёши» мавзусидаги кўрикка талаба-ўқувчиларимиз томонидан минглаб иншолар тақдим этилди. Танлов ҳайъати энг яхшиларини саралаб, олий ўқув юртлари бўйича Х.Сотволдиева (Гулистон), Ш.Жумамуротова (Нукус), Р.Енилеева (Наманган) - биринчи ўринни эгаллашди. Шунингдек, республика ўрта махсус ўқув юртлари ўқувчилари орасида пешқадам ўринларни Ф.Ихлосова (Тошкент), Б.Камолова (Нукус), И.Ахмедова (Самарқанд), Г.Абдурашидова (Навоий), Е.Котлярова (Оҳангарон), М.Қозоқова (Урганч) эгаллашди.

Танлов ғолибларининг бир қатор вазирлик, республика таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси, Улуғбек номидаги истеъдодли ёшлар республика фондининг Фахрий ёрлиқлари, пул мукофотлари ва совғалари билан тақдирландилар.

Анжуманда Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг ўринбосари У.Усмонов, Бухоро вилояти ҳокимининг муовини Н.Очилов, Бухоро шаҳри Олий ўқув юртларининг ректорлари, Республика таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитасининг вакиллари, республика олий ўқув юртларининг маънавият ва маърифат бўйича проректорлари, ёзувчи, шоир ва журналистлар қатнашдилар.

Г.ПАРПИЕВА.

Бўстонлиқ туманидаги Хумсон қишлоғида урушда ҳалок бўлган жангчилар хотирасига ёдгорлик ўрнатилди. Бунда А. Одиловнинг ҳиссаси катта бўлди.

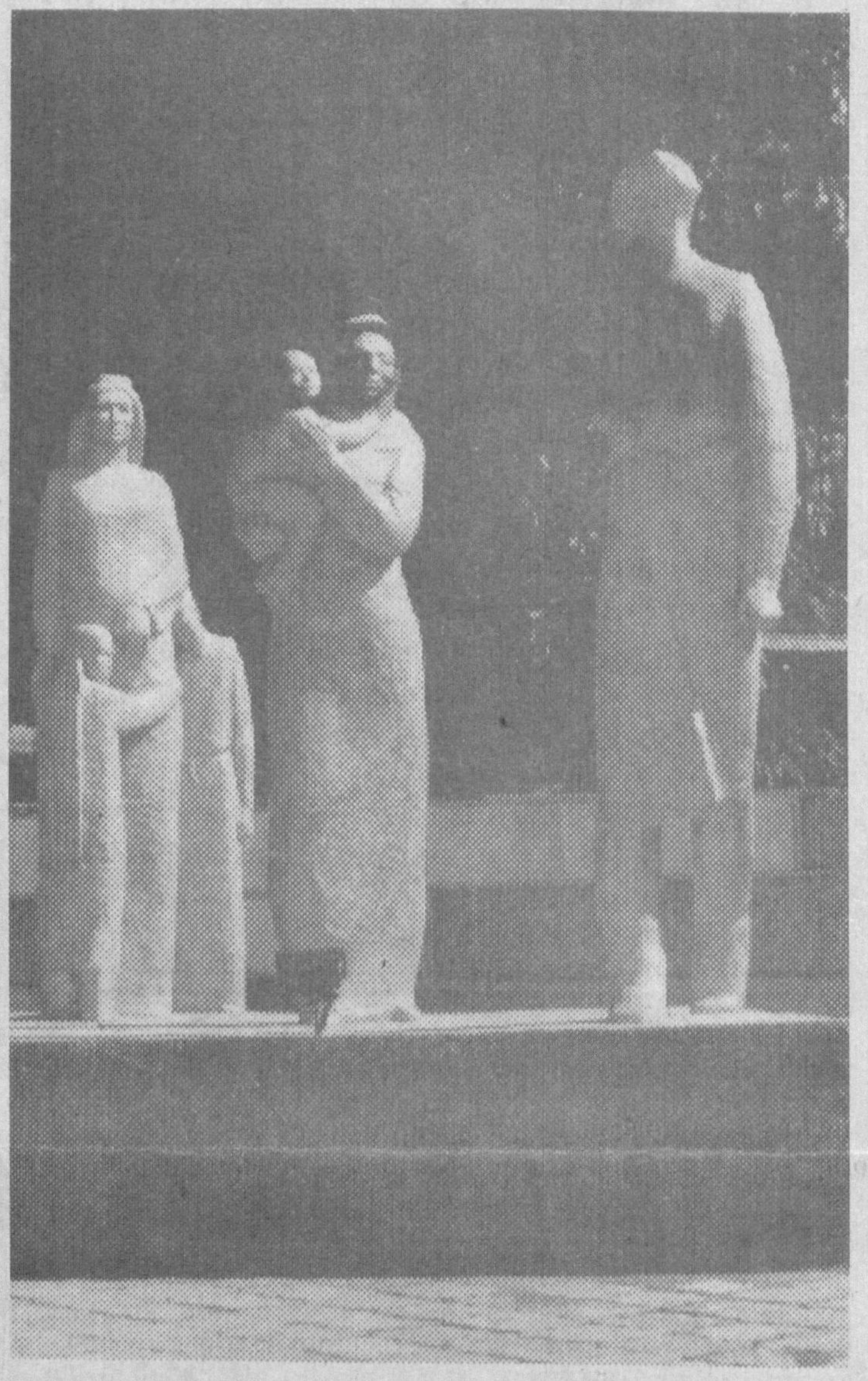

Ислоҳотлар йўлларида

ТУМАНГА «ҚАЙТГАН» КОРХОНА

Эндиликда «Боғизағон» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти деб аталадиган корхонага 1965 йилда асос солинган бўлиб, у қарийб 30 йил мобайнида Ховренко номли Самарқанд шаҳар вино комбинатининг узум қабул қилиш манзили эди. 1994 йилнинг баҳоридагина у мустақил «Боғизағон» шароб заводига айлантирилди. Кўп ўтмай ҳиссадорлик жамияти бўлди.

— Туманимиздаги кўпгина корхоналар, жумладан қайта ишлаш корхоналари иқтисодий ривожланиш йўлига чиқиб олишган, — дейди Тойлоқ туман ҳокими Абдураҳмон Искандаров. — Шу туфайли туман иқтисодиётини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшишаяпти. Буларнинг исида «Боғизағон» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти эришаётган ютуқларни алоҳида таъкидлашни истардим. Корхонанинг ишбилармон раҳбари Ботир Козимов ва умуман бутун жамоа қийинчиликларини ортда қолдириб, молиявий-иқтисодий барқарорликка эришди.

Туман ҳокимининг тавсияси билан корхонага йўл олдик. Остона ҳатлашимиз биланоқ ижобий таассуротларимиз мустаҳкамланди. Ҳар жабҳада қатъий тартиб-интизом акс этиб турибди.

— Ташкил топганидан бери ўтган давр мобайнида корхонамиз йил сайин маҳсулот ишлаб чиқаришни кенгайтирмоқда, — дейди ҳиссадорлик жамияти бошқаруви раисининг ўринбосари Маъруф ака Баракаев. — Масалан, 1994 йилда 1,5 минг тонна узум қабул қилинган ва қайта ишланган эди. Бу йил ўшанга нисбатан уч баравар кўп ҳосил қабул қилинди ва қайта ишланмоқда. Узум асосан Тойлоқ тумани хўжаликлари ва бошқа туманлардан шартномага мувофиқ олиб келинмоқда. Узаро шартнома шартларининг икки томонлама тўлиқ бажарилиши ишнинг ривожланишида муҳим омил бўлаяпти.

Албатта, ҳозирги кўрсаткичларга ўз-ўзидан эришилгани йўқ. Илгари узум шарбатини оладиган иккита линия ишларди. 1995 йилда учинчи худди шундай линия ўрнатилди. Натижада иш унуми 50 фоиз ошди. Шу билан бирга корхонала тайёр маҳсулотни шиша идишларга қуядиган бўлим ташкил этилмоқда. Бунинг учун ускуналарни ўрнатиш қолган, холос. Ҳозиргача эса маҳсулот Тошкент ва Янгийўлдаги корхоналарга жўнатилаяпти.

«Боғизағон» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти янги тузилган «Ўзбекмевазасбавотхолдинг» компанияси таркибига киритилди. Бу эса ўз-ўзидан жамоа олдига маҳсулотни жаҳон бозорига чиқариш вазифасини қўймоқда. Келгуси йилда корхонанинг 400 минг АҚШ долларига тенг қийматдаги маҳсулоти четга чиқарилиши керак. Бундан ташқари яна бир эзгу ният амалга оширилаётир. Корхона Франциянинг «Дейлепланк» фирмаси билан шартнома имзолади. Франг мутахассислари коньяк спирти ишлаб чиқарадиган ускуналар тизимини келтириб ўрнатиш мажбуриятини олишган. Натижада бир кеча-кундузда 1,5 минг декалитр коньяк спирти ишлаб чиқариш мумкин бўлади.

Хуллас, самарадорлик ошиши ҳисобига корхона иқтисодиёти юксалиб бормоқда. Айни вақтда туман бюджетига ҳам фойда қўшилаяпти. 1997 йил корхонанинг бюджетга тушган солиқ тўловлари 55 млн. сўмга етиб қолади. Туманга «қайтган» корхона ҳозирча 60 фоиз қувват билан ишлаяпти. Агар кўпроқ узум етказиб берилса, маҳсулот корхонанинг ўзида қадоқланса, хорижга чиқарилса, фойда бир неча баравар кўпайишига асло шубҳа йўқ.

Р. ҚУРБОНОВ,
«Ишонч» мухбири.

Касаба уюшмалари янгиликлари

ФОЙДАЛИ СЕМИНАР-ЎҚУВ

Фориш туман давлат муассасалари ва жамоа хизмати касаба уюшма қўмитаси соҳа ходимлари ўртасида ижтимоий ҳимоя, меҳнат муҳофазасининг ташкил этилиши, ҳуқуқ асосларини ўрганишга бағишланган семинар-ўқувлар ташкил этиб келмоқда.

Яқинда касабақўм Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Кам даромадли болалик оилаларни ижтимоий ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қарори амалда» - мавзуига бағишланган семинар-ўқув ўтказди.

Семинар-ўқувда қишлоқ фуқаролари йиғини раислари, туман касаба уюшма фаоллари иштирок этдилар.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

Ёнғин хавфсизлиги ойлиги

ОЛОВ ҲАЁТИМИЗГА ЧАНГ СОЛМАСИН

Инсон ҳаётида содир бўлиб турадиган офат-балолар ичида табиат қонунлари билан алоқадор бўлмаган, уларнинг содир бўлишида бевосита инсоннинг лоқайдлиги, бепарволиги сабабчи ҳисобланган офатлар мавжуд. Ёнғин ана шундай офатлардан биридир.

Республикамиз шаҳарлари аҳоли пунктлари, халқ хўжалигининг бошқа ҳудудларида ёнғин хавфсизлиги чораларини кучайтириш мақсадида шу йилнинг 14 ноябридан 14 декабригача ёнғин хавфсизлиги ойлиги ўтказилаётир. Тошкент шаҳар Миробод туманида ёнғиннинг олдини олиш, унга қарши курашишдан эътиборли ишлар амалга оширилаётир. Бизнинг 3-ёнгиндан сақлаш бирикмамиз жамоаси тумандаги корхона ва ташкилот, хонадон ва кўп қаватли уйларда ёнғиндан муҳофаза этиш, ўт чиқмаслиги чораларини кўриш, бундай нохуш ҳоллар юз берганда тезкорлик билан уни тўхтатиш ишларига бел боғлашган.

Шубҳасизки, ёнғин чиқиб, уни ўчиришдан кўра, бу фалокатнинг содир бўлмаслик тадорикини кўриш мақсадга мувофиқроқдир. «Ойлик» ўтказилишидан асосий мақсад ҳам ёнғиннинг олдини олиш чораларини кучайтириш, ўт балосининг юз беришига йўл қўймасликдан иборат.

Миробод туманида жорий йилнинг дастлабки 6 ойида бўлган ёнғинлар миллион сумликка яқин зарар келтирди. Бу маблағларни-ку, бир иш қилиб қоплаш мумкин булар, лекин ёнғин балоси оқибатида умри хазон бўлган замондошларимизнинг ҳаётини нима билан тўлдириш мумкин?

Шу мақсад билан бирикмамиз ойлик давомида Миробод туманида жойлашган хўжалик юритувчи субъектларда, ташкилот, муассаса ва билим юртлари, турар-жой, маҳалла, саноат корхоналарида бу нохуш ҳол юз берганда уни бартараф этишнинг бирламчи воситалари қай даражада. Ишга шайлиги текширилди. 68-ўрта мактаб, 6-сонли бизнес-мактаби, 30-сонли ҳунар техника билим юрти, шаҳар уй-қурилиш трестларида ёнғинни ўчириш воситалари эскирганлиги аниқланди. Тошкент Давлат фармацевтика институти, тумандаги 1, 2, 3, 4-қурилиш таъмирлаш бошқармаларида автоматик сигналлар ва бошқа инвентарлар носозлиги аниқланди. Ажабланарлиси шундаки, худди шу ташкилотлардан ўтган йилдаги аҳвол ҳалиям ўзгармаган, тушунтириш ишлари эътиборга олинмаган. Фақат, шаҳар қурилиш бош бошқармасига қарашли касалхонада ўтган йилдаги танқиддан хулоса чиқарилиб, ёнғинга қарши кураш ҳолатлари бироз яхшиланган. Шунингдек, 41 ва 11-сонли туғуруқхоналардаги ҳолатларнинг талабга жавоб бериши қувонарлидир.

Ёнғинга қарши курашиш барчанинг иши. Электр ва газ тармоқларининг носоз ҳолда қолиши, симларнинг очилиб, бир-бирига теккан ҳолда назоратсиз ётиши, фарзандларимизнинг олов билан ўйнашиши, сигарет қолдикларини исталган жойга ташлаб кетилиши содир бўлиши эҳтимолдан холи бўлмаган ёнғинга ҳар биримизни сабабчи қилиб қўйиши ҳеч гап эмас. Ана шунинг учун ҳали ёнғин чиқиб, олов ҳаётимизга чанг солмасидан бурун огоҳ бўлайлик. Ёнғин хавфсизлиги ойлиги бор-йўғи 30 кун деб белгиланганига қарамай, ўзимизни бу ишга доимо масъул сезайлик.

Элдор ОРИПОВ,
Миробод тумани 3-ёнғиндан сақлаш бирикмаси катта назоратчиси.

Касаба уюшмаларида

ШАРҚОНА УСЛУБДА

ШУНЧАЛИК ЭЪТИБОРСИЗЛИКМИ, ЁКИ...

«Булунғур» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти тумандаги энг йирик қайта ишлаш корхоналаридан бири, асосан қувватли шароб ва коньяк маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган бўлиб, айни пайтда бу ерда 300 нафардан кўп киши меҳнат қилади. Ҳиссадорлик жамияти бошқаруви ва касаба уюшмаси биргаликда ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш орқали меҳнаткашларнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтиришга интилишмоқда. Жумладан, 1996 йил ва 1997 йилнинг 9 ойида ижтимоий ҳимоя мақсадларига катта маблағ ажратилган. Муҳтожларга, ногиронларга моддий ёрдам бериб келинган. Бундан ташқари, 1996 йилда корхона ишчиларининг 25 нафар фарзанди 1997 йилда 24 нафар болалари оромгоҳларда бепул дам олдилар. Ўтган йили 3 ходим бу йил эса 6 ходимга санаторийларга йўлланма берилди. Меҳнатни муҳофазалашга, ишчиларни якка ҳимоя воситалари, махсус кийим, озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашга йилнинг ўтган даврида 300 минг сўмдан кўпроқ маблағ ажратилган. Жамият бошқаруви ва касаба уюшма қўмитаси ўртасида тузилган жамоа шартномасида ижтимоий ҳимоя масалаларининг барчаси қамраб олингандек эди. Лекин ўтган даврда қилинган ишларнинг кўзгуси ҳисобланмиш ҳужжатлар билан танишиш чоғида кўплаб саволлар пайдо бўлаверди. «Булунғур» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти касаба уюшма қўмитасига ва унинг раиси Тошқул Кубаевга маломат тошлари ёғдирмоқчи эмасмиз. Ишни бажаргандан сўнг тегишли ҳужжатларини расмийлаштириб қўйиш зарурлигини таъкидламоқчимиз холос.

Далилларга тўхталайлик. Агросаноат ходимлари касаба уюшма Булунғур туман қўмитасига ёзилган маълумотномада ҳиссадорлик жамиятида амалга оширилган ижтимоий ҳимоя тадбирлари бирма-бир саналган. Аммо корхона касаба уюшма қўмитасининг 1997 йилги иш режасига бу масалалар киритилмаган. Умуман иш режасида касаба уюшмалари фаолиятига бевосита тааллуқли жуда кўп масалалар четлаб ўтилган. Белгиланган масалалар эса ўз вақтида муҳокама этилмаган. Мажлис баённомалари эса муҳокама юзаки ўтган деган фикр туғдиради.

Айтайлик, 1996 йилги жамоа шартномасининг бажарилиш якунлари ва 1997 йил жамоа шартномасини қабул қилишга бағишланган мажлис баённомаси жуда қисқа ва етарли тушунча бермайди. Қўмита раиси Т. Кубаев ва жамият бошқаруви собиқ раиси Э. Уролов сўзга чиққани қайд этилган холос. Мажлиснинг бошқа иштирокчилари фикр билдиришмаганмикан? Қўмита раисининг мажлис баённомасига илова қилинган маърузасида эса ижобий ишлар қайд этилган холос. Жиддий таҳлил, фикр, мулоҳазалар етишмайди.

Ишга муносабатнинг аҳволи касаба уюшма қўмитасининг июнь ойидаги мажлиси баённомасида янада яққолроқ кўринади. Бу мажлисда меҳнатни муҳофаза қилиш ва техника хавфсизлигини таъминлаш бўйича қилинган ишлар муҳокамага қўйилган. Лекин баённомадаги қайдга кўра қўмита раисидан бошқа ҳеч ким сўз олмаган. Айтишларича эса мажлисга кўпчилик, жумладан цех бошлиқлари ҳам таклиф этилган экан. Баённомага корхона техника хавфсизлиги муҳандиси Р. Омоновнинг билдиришномаси илова қилинган. Унда меҳнатни муҳофаза қилиш борасидаги камчиликлар рўй-рост ёзилган. Хусусан корхона ишлаб чиқариш бўлимларида электр тармоғи симлари таъмирланмаган. Биринчи ёрдам воситалари йўқ. Ёруғлик паст, дам олиш хоналари жиҳозланмаган. Бизни таажжубга солгани шундаки, техника хавфсизлиги муҳандиси Р. Омонов ўз билдиришномаси охирида «Корхонамизда ҳали техника хавфсизлиги ва меҳнатни муҳофаза қилишга унча эътибор берилмаяпти. Сизлардан илтимос, шу тадбирларнинг бажарилиши учун керакли чора кўришингизни сўрайман», — деб ёзади. Бундай шароитда фикримизча, касаба уюшма қўмитасининг доимий комиссияси аҳволни ўрганиб, ўз хулосасини билдириши ва муҳокама амалий тарзда ўтиши керак эди. Гарчи мажлисда корхонадаги меҳнатни муҳофаза қилиш ишлари етарли эмас, деб топилган бўлса-да, ўтган 4-5 ойда айтарли ўзгаришга эришилмаган. Ҳолбуки, жамоа шартномасида меҳнат муҳофазасига доир ишларни доимий назорат қилиш ва ҳар ойда ҳисобот бериш белгиланган. Афсуски, бу қоғозда қолиб кетаяпти. Шунинг учун ҳам нуқсонлар мавжуд. Ижтимоий суғурта бадаллари бўйича 70 минг сўмдан зиёд қарз борлиги ҳам шундан далолатдир.

Йилнинг ўтган даврида корхона касаба уюшма қўмитаси 59 та қарор қабул қилган. Кўпчилиги моддий ёрдам беришга кўмаклашиш тўғрисида. Фаолиятга доир қарорларнинг эса таъсири сезилмайди. Ижро етарлича таъминланмаган. Бу аҳволда мавқени йўқотиб қўйиш мумкин. Булунғур туман касаба уюшма қўмитаси бу борада амалий чоралар кўриши керак.

Р. ҚУРБОНОВ,
«Ишонч» мухбири.

САРСОН БЎЛГАН САКСОВУЛЛАР

Мухбир муаммо қўяди

Нукус темир йўл вокзали. Йўловчилар ҳар хил ташвиш билан овора. Кимдир юкларни тезроқ вагонларга чиқазиб, яхшилаб хайрлашиб олиш ҳаракатида. Яна бировлар кузатиб қўювчилар билан хайрлашмоқда. Ана шундай ҳаракатлар авж олган вокзал перронида яна бир гуруҳ кишилар қоплардаги юкларини вагон проводникларига пуллаш билан машғул. Бугунги «Нукус—Алма Ати» йўналишидаги 21-поезд проводникларига 20 қопдан кўпроқ сотилди. Уларнинг ҳар бири 100 сўмдан пулланди. Яхшилаб кузатган киши қоплардаги юклар... саксовул эканлигини билиш олиши мумкин. Ҳа, муҳтарам газетхон, ҳайрон бўлманг, бу Нукус темир йўл вокзалида поездлар жўнаши олдидан бўладиган одатдаги кўринишдир. Нукус шаҳрининг шарқий қисмида жойлашган «Кускўл—3» посёлкасининг баъзи уддабурон аҳолиси Қизилкумнинг шаҳарга туташиб кетган қисмига экилган саксовулзорларга қирон келтиради. Саҳрога қалқон бўлиши керак саксовулзорни йиқиб синдириб, поезд вагонлари проводникларига пуллашади. Тошкўмир етишмаслиги туфайли ўғирлаб сотилган саксовуллар эса вагонни иситиш, сув қайнатиш учун фойдаланилади.

Экологик вазият ғоят мураккаблашган Оролбўйи ҳудудида бундай ярамас кўринишларнинг олдини олиш лозим. Бу борада Қорақалпоғистон Республикаси Ўрмон хўжалиги давлат қўмитаси, унинг муҳтарам раҳбари Мурод Ғаниев ўзининг ҳал қилувчи гапини айтади, саксовулларнинг сарсон бўлишига чек қўяди, деб умид қиламиз.

Бу ҳаракат қанчалик тез бошланса, «уддабурон»лар фаоллигига чек қўйилса, барча учун кони фойдадир.

Абду РАҲМОН,
«Ишонч» мухбири.

Одамийлик сабоқлари

ОҚИБАТ

(ёхуд баъзи мунофиқ шогирдлар, ноқобил фарзандлар ва ҳаёсиз хотинлар ҳақида)

«Май ич, қуръонни ёқ,каъбага ўт қўй, бутга сажда қил - кечираман,- деганмиш Аллоҳ,- лек биргина инсоннинг кўнглини оғритсанг - кечирмайман»

Жалолиддин РУМИЙ.

Рустам Достонов деган таниқли қаламкаш, ижодий идоралардан бирида роппа-роса 45 йил, шундан 35 йил раҳбарлик лавозимида ишлади. Шунчаки ишламади, ташкилотни йўқдан бор қилди. Чинакам ижодий муҳит, қўлидан иш келадиган ҳамжиҳат жамоа яратди. Қўмита вилоятда эмас, республикада танилди.

Рустамжон баъзан ҳаяжонланиб, айрим ҳолларда титраб, ғазабга тўлиб гапирарди.

- Халқимизда: «Одам оласи ичида, мол оласи ташида» деган мақол бор. Мен гумроҳ бунинг маъносини асл ҳолича бироз кечроқ англадим.

Жасурбекни идорага мактаб партасидан олиб келдим. Ҳам устоз, ҳам ота бўлиб тарбияладим.

«Генералликни орзу қилмаган аскар бўлмайди» деганларидек, кейинги пайтларда унинг кўнгли фақат катта лавозимларни истаб қолди. Орзуга айб йўғу, лекин иқтидор билан ҳам ҳисоблашиш керакда. Бу йўлда у ҳар қандай ифлосликдан қайтмади. Ўзига лойиқ ҳомийлар, раҳнамолар топди. Юқоридаги раҳбарларнинг жони-ҳолига қўймай пинжига кириб, қулоғига шипшитадиган гумашталар ҳам пайдо бўлди. Бу воқеа, аниқроғи кураш беш-олти йил гоҳо пинҳона, гоҳо ошкора давом этди.

Ниҳоят кунлар ўтиб, нафақа вақти-соати ҳам етиб келди. Фурсатни бой бермай бўшаш учун ариза ёздим.

Воқеанинг асл моҳиятидан хабарсиз катталар «Ҳе қуйсангизчи, бу ҳақда гап бўлиши ҳам мумкин эмас. Бошлаган савоб ишларингизни охиригача етказасиз,сўнг ўйлаб кўрамиз» дейишди-ю, бу ёқда ош дамланиб, сузишга тайёр турганлигини билишмас эди. Ҳатто бутун умри бир ташкилотда ўтган раҳбардан, ҳеч бўлмаса кўнгил учун: «Хўш, ўрнингизга кимни лозим топасиз» деб сўрашмади.

Тошкентга чақиришганда «ҳеч бўлмаса фикрларимни буларга айтай» деган хаёлда кўнглимдаги бошқа номзод ҳақида озми-кўпми хабардор қилдим. Улар маъқуллашди.

Мени «Бош маслаҳатчи» бўлиб қолишга кўндиришди.

Тошкентдан қайтсам шогирдим Жасурбекнинг лабилунжи осилган,вазир хонасида бўлган гап-сўзлар ўша заҳотиёқ етиб келганлиги аниқ эди.

Уни ҳузуримга чақирдим. Орзуга айб йўқлиги, бу ҳаракатни у бундан анча олдин бошлаганлигини очиқ-ойдин айтиб, унинг қонида раҳбарга мутлақо зид бўлган беш иллат борлигини тушунтирдим. Ҳозирги баъзи раҳбарларга ишчанлик эмас, хушомадгўйлар, лаганбардорлар керак. Ажаб эмас сенинг номзодинг ўтса, деб қўшиб қўйдим.

Худди шундай бўлди... Эртасига идорага бориб кўзларимга ишонмадим 35 йил мобайнида оддийгина «Бошлиқ» дейилган ёзув ўрнида йирик ҳарфларда ёзилган «Қўмита раиси Жалилов Жасурбек Жамилович» деган ёзув турарди. Секин эшикни очдим, киришга рухсат сўрадим. Хонада ҳеч ким бўлмаса-да, «Беш дақиқадан сўнг,ҳозир бандман» деган жавобни олдим. Қирқ беш йил умрим ўтган ташкилотдан қай тарзда чиқиб кетганимни ҳали-ҳануз эслолмайман.

Жасурбек энг кучли, тажрибали иқтисодчиларни топиб, мен ишлаган кейинги даврларда синчиклаб тафтиш қилдирди. Ҳеч қаерда ҳеч гап йўқ, менинг «тухумимни қуритиш» ҳақида билимдон ҳуқуқшунослардан маслаҳат олди. Лекин ҳар томонга зув-зув югуришлар беҳуда кетди. У кутган, хато эмас, арзигулик камчилик ҳам топилмади.

Халқ орасида шундай ривоят бор. Бир чолнинг уч ўғли бўлган экан. Уларни кузатиб, синаб, ҳар доим каттасига «сен одам бўлмайсан болам» деркан. Кунлар ўтибди, йиллар ўтибди, йигитлар улғайиб, бахтларини синаш мақсадида турли томонга тарқаб кетибди. Катта ўғил етиб борган юртнинг подшоси оламдан ўтиб, юртбошилик учун бахт қуши учирилаётган экан. Эл қайси кўз билан кўрсинки, қуш келиб-келиб бир мусофир йигитнинг бошига қўнибди. Фалакнинг гардиши билан тўнғич ўғил подшо бўлибди.

Бундан хабар топган ота ўғлининг ҳолидан хабар олиш мақсадида йўлга отланибди. Йўл юриб, мўл юриб ўша юртга етиб борибди. Ўзини танитиб, ўғлининг ҳузурига рухсат сўрабди. Кирибди. Тахтда бир алпозда ўтирган ўғил отасига писанда қилиб дебди:

- Қалай бобой, мени одам бўлмайсан деган эдилар, мана подшо бўлдим.

Чол хайрон бўлиб жавоб қилибди.

- Подшо бўлибсан, лекин одам бўлганинг йўқ, ўғлим...

Қаранг, қанчалик пурвиқор маъно бор бу ривоятда. Раҳбар бўлиш, олим бўлиш, ҳатто подшо бўлиш бошқаю, туб маънода инсон бўлиш бошқа.

Иш жараёнида Жасурбекнинг ишки қабулхонада ўтирадиган котиба жувонга тушиб, Қайсга айланиб қолди. «Ахир менинг турмуш ўртоғим,яхшигина рўзғорим бор» дейишига асло парво қилмади. Жувон кўнмагач, «қачон менга тегишга рози бўлсанг, ўшанда ишга келасан» деб ҳайдаб юборди. Бироқ «муҳаббатми», орсизликми асло тинчлик бермади. Ниҳоят Мажнун муддаосига етди. Жувон эридан ажралиб, Жасурбекка тегди. Мақсадига эришган номуссиз ошиқ қўлидаги воситалар, имкониятлардан фойдаланиб, ҳақиқий муҳаббат, оила тотувлиги тўғрисида маслаҳат бериб, маъруза ўқиб юрибди.

Мана сизга одамгарчилик кўчасига қиё боқмаган шогирднинг устозига кўрсатган «ҳимммату кароматн». Шуми, ўнлаб йиллар гард юқтирмасдан асраб-авайлаб келган устозга ҳурмат, эҳтиром. Мутафаккир шоиримиз Алишер Навоий:

Ҳақ йўлида ким сенга бир
ҳарф ўқитмиш ранж ила,
Айламак бўлмас адо онинг
ҳақин минг ганж ила

деб лутф этганлар. Ана устозни отадан улуғ деб билмоқ, ҳурмат, эътибор бажо келтирмоқ.

Нодон Жасурбек Жамилович осмондан оёғини узатиб шундайлигича тушгани йўқ. Устозидан роппа-роса йигирма йил дарс олди. Туғри, шогирди босар-тусарини билмай қолган кезларда аччиқ танбеҳлар берди, уни инсофга чақирди, тўғри йўлга бошқарди. Вақти-соати келганда айбларини орқаваротдан бировларга эмас, юзига айтди. Бу унинг бурчи, вазифаси эди. Шу ҳақиқат учун шунчалар бешафқат бўлиш, ўч олишга шайланмоқ шартми?

Аслида бундайлардан хафа бўлиш, ранжиш ноўрин. Халқимиз айтганидек «Она сути билан кирмаган одамийлик, тана сути билан кирмайди». Пасткашлик эндиликда уларнинг қон-қонига синган. Фақат уларга «Ҳийла ва хиёнат дарахтининг меваси ҳамиша мусибат ва фалокат бўлиши»ни эслатмоқчимиз. Шоир айтганидек:

Ким тош отса устозига,
Бадном бўлур ўлганда ҳам.
Ҳеч сунмагай устоз нури,
Йилу ойлар ўтганда ҳам.

Кўпинча дунёнинг ишларига боқиб,уйга ботиб, ўз-ўзимча хаёлан минг бир кўчага кириб чиқаман. Уларнинг бири дилни равшан, бири хуфтон қилади. Баъзи олчоқликларни кўриб «Ҳо биродар, сенда шафқат, диёнат борми?» деб бақиргинг, оминга қўл очиб уларга Аллоҳдан ўлим тилагинг келади. Дев қоматли, топар-тутарман ўғиллар мумтоз бошларидан тиллаю зар, ноб дури, садаф сочса арзигулик нури дийдалари-муштипар онаизорлари, падари бузрукворларидан тирикликдан воз кечиб, қариялар уйларига топширсалар, тўшакка михланиб қолган мураббийларидан ойлаб, йиллаб хабар олмасалар, уларни сўнгги йўлга кузатишни ўзларига эп кўрмасалар, майит ўғил-қизникидан эмас, етти ёт бегонаникидан чиқса, бир қориндан тушган ака-укалар арзимас маблағ, бир парча ер - мол талашиб бир-бирларига тиғ урсалар, баъзи хотинларимиз ҳаёни тамоман унутиб, рўзғорни бузиб никоҳдаги эрни, кўзмунчоқдек болаларини ташлаб бегоналар билан қўлтиқлашиб кетсалар, оналикка иснод келтириб ҳали тили чиқмаган гўдакларни ахлатхоналарга ташласалар...

Яккабоғ туманидаги қариялар уйига борганимда ҳар сафар ортса туянинг белини майиштирадиган ғам алам орттириб қайтаман.

- Ўғилларимнинг дийдорига зорман, тўрт йилдирки, улардан дом-дарак йўқ, - дея кўзларидан ёш ўрнида қон оқади 80 ёшли Аҳмад бобонинг.

- Ахир мен уларга нима ёмонлик қилдим, емай-едирдим, ичмай-ичирдим, киймай-кийдирдим. Наҳот бир қиё боқишга вақт топа олмасалар. Уларни сира қарғамайман. Ота қарғиши дарров тутади. Қўшша-қўшша ўғил-қизлари бор. «Қуш уясида кўрганини қилмасин» деб қўрқаман. Бирдан-бир ниятим — тобутимни кўтариб бориб, тепалаб кўмсалар бўлгани.» — Муҳаррамгинамни бир бағримга босиб ўлсам дунёдан армонсиз кетаман,-деб зорланади муштипар Мунаввар ая. Балким айб ўзимдадир. Ёлғизгина қизим деб камкўстсиз, отасизлигини билдирмай ўстирибману, ақалли чумоли боласида бўлганчалик меҳр бера олмабман.

Афсус ва надоматлар бўлсинки, Аҳмад ва Низом отанинг ҳам, Мунаввар аянинг ҳам орзулари сароб бўлиб қолди. Аҳмад отанинг ўғиллари келмади, ўлиги сақлаб олган ўғлиникидан чиқди. Мунаввар аяни шу ердаги мозорда дафн этишди.

Ўтмишимиз, элимиз, юртимиз ҳақида кўп хаёл сураман, мушоҳада юритаман. Кўнглим тоғдек кўтарилади. Ўзбеклар тарихи бой, қадимий, етти пушти улуғ, адолатли, зукко, жонкуяр, жафокаш, иймон-эътиқодли халқ. Мустақил бўлдигу бу фазилатлар яна бой мазмун кашф этди. Миллатимиз довруғи тез одимлаб, узоқларга, жуда олисларга бориб етди. Бу фахр ва ифтихор туйғулари қалбларимизга завқ-шавқ бағишлайди.

Аммо... Ҳа, минг афсуски, аҳён-аҳёнда бўлса ҳам юракка бир умр оғриқ берадиган юқоридагидек ҳодиса-воқеалар ҳам учраб туради. Улар сира тўқилгани йўқ. Фақат не мушоҳада билан уларни содир этган«истеъдодлари тариқча бўлса ҳам кибр-ҳаволари тоғча» бўлган кимсалар, ичи қон-зардобга тўлган ота-оналари, устозлари, фарзандлари қадрини билмайдиган, ҳис этмайдиган, тан олмайдиган оқибатсиз шайтонларнинг номларини очиқ айтмадик. Уларга яратганнинг ўзи инсоф, диёнат берсин.

Қадимий анъаналаримиз, урф-одатларимиз тикланиб, миллий қадриятлардан олам қадриятлари томон дадил йўлга чиқилган, мафкурамизни асл ҳолича тиклашдек босавоб ишга қатъиятлик билан киришилган бугунги кунда тунги соядек кўзга ташланадиган кимсалар, воқеалар юксак ғояларимизга зиғирча бўлса ҳам раҳна сололмайдилар.

Ҳаёт денгизининг усти сокин кўрингани билан унинг тагида кўзга кўринмайдиган шиддатли оқимлар бор. Улар идроксиз, ҳаёсиз, субутсиз, одамларни хасдек қирғоққа улоқтириб ташлайди.

Қурбон ЭГАМБЕРДИЕВ
журналист,
Республикада хизмат кўрсатган маданият ходими.

ОТА-ОНАЛИК ҲУҚУҚИ

Кўпгина ҳолларда ёшларнинг билиб-билмай қилган хатолари туфайли никоҳсиз фарзанд дунёга келади. Ана шундай пайтда боланинг ноқонуний ота (она)си боладан кечиб кетишади. Улар бола улғайгандан кейин ёки хатосини кеч бўлса-да англабми ота ёки оналикни даъво қилишади. Натижада бола туғилган пайтда ҳеч қанақа ёзув қайд этилмаганлиги учун жуда кўп чалкашликлар юзага келади.

Оилавий муносабатларда насабни аниқлаш муҳим ҳуқуқий аҳамиятга эга.

Ушбу мақоламиз кундалик ҳаётимизда кўпроқ учрайдиган ва суд орқали ҳал қилинаётган ота-онани аниқлаш ҳақидаги қонун меъёрларини ёритишга қаратилган.

«Никоҳ ва оила» кодексининг 68-моддасига мувофиқ никоҳда бўлмаган ота-онадан бола туғилса, унинг насаби ота-онанинг биргаликдаги ЗАГСга берган аризаларига асосан белгиланади. Боланинг отаси ёки онаси бундай аризани беришдан бош тортса-оталик суд орқали белгиланиши мумкин.

Оталикни суд орқали белгилаш бола вояга етгач, берган аризасига кўра, ота-она аризасига мувофиқ ёхуд шу бола яшаб турган шахснинг даъвосига мувофиқ амалга оширилади. Бола ўз қарамоғида бўлган ва ўзини боланинг отаси эканлигини тан олган шахс вафот этган тақдирдагина унинг оталик даъвоси суд орқали ҳал қилиниши мумкин.

Қуйидаги тўрт омил асосида суд оталикни белгилайди:

1. Боланинг онаси бола туғилганга қадар жавобгар билан бирга яшаганлиги ва умумий рўзғор юритганлиги;
2. Улар томонидан болани биргаликда тарбиялаганлиги;
3. Болани таъминлаб турганликлари;
4. Жавобгар шахснинг оталикни тан олганлигини аниқ тасдиқловчи далиллар мавжудлиги.

Юқоридаги кўрсатилган омиллардан бирортаси мавжуд бўлмаган ҳолда, бир вақтлар кўнгилхушлик учун ўрталарида бўлиб ўтган яқинликнигина асос қилиб олиб, никоҳсиз туғилган болага оталикни даъво қилиш асоссиз даъво ҳисобланади. Қолаверса суд томонидан даъво натижасиз қолдирилиши керак бўлади.

Ота-оналарнинг биргаликда берган аризалари ёки болани отаси берган ариза, суднинг ҳал қилувчи қарори асосида белгиланган боланинг насаби ҳам, ўзаро никоҳда бўлган ота-оналардан туғилган қонуний болалар каби, ўз ота-оналарига ва уларнинг қариндош уруғларига нисбатан тенг ҳуқуқ, мажбуриятларга эга бўладилар.

Қонунда ота-оналикни аниқлаш билан бир қаторда ота-оналик тўғрисидаги ёзувга эътироз билдириш ҳуқуқи ҳам белгиланган.

Ҳаммамизга маълумки,ЗАГС дафтарчасидаги туғилиш ҳақидаги маълумот унда кўрсатилган ота-онадан туғилганлигини тасдиқловчи далил ҳисобланади.

Боланинг отаси ёки онаси деб кўрсатилган шахс бола туғилганлигининг қайд қилинганлиги маълум бўлиб қолган пайтдан бошлаб бир йил мобайнида ана шу маълумот тўғрисида суд орқали эътироз билдиришга ҳақлидир. Агар боланинг отаси ёки онаси деб ёзилган шахс вояга етмаган бўлса, у ҳолда юқорида белгиланган бир йиллик муддат мазкур шахс 18 ёшга тўлган вақтдан бошлаб ҳисобланади.

Тўлаган ХОНХЎЖАЕВ
ҳуқуқшунос.

ОИЛА даврасида

Ғаройиб анъаналар

Исм қўйиш ҳуқуқи

Ҳиндистоннинг айрим туманларида янги туғилган чақалоққа исм қўйишда шундай одат ҳалиям сақланиб қолган: Унга кўра, исм қўйиладиган кун ота-онага баҳслашиш учун рухсат берилади. Улар биттадан шам ёқишади. Кимнинг шами узоқ ёнса ўша одам исм қўйиш ҳуқуқини қўлга киритади.

— Қўғирчоғим ҳам чалишни билади...

СОҒЛИҒИНГИЗ ЎЗ ҚЎЛИНГИЗДА

Ким узоқ йиллар соппа-соғ умр кечиришни хоҳламайди дейсиз?! Доимо ёш бўлиб юриш, қаримасликка интилади одамзот. Аммо қаримасликнинг сир-асрори нимада? Инсоният яратилибдики шу жумбоқни ечиш устида бош қотиради.

80-йилларнинг охирларида Эдингбургдаги (Шотландия) Британия қироллиги касалхонасининг профессори Дэвид Викс раҳбарлигидаги тиббиётчилар жамоаси ана шу ўта қийин муаммо билан шуғулланишга бел боғлашди. Маҳаллий газеталарнинг рекламалар бўлимида одатдан ташқари эълонлар босилиб, ўз ёшидан ёшроқ кўринадиган одамларга мурожаат қилиниб, улардан суратларини юборишлари сўраларди. Бундан мақсад қариш жараёнига атроф-муҳит ва насл таъсири ўртасидаги боғланишни ўрганишдан иборат эди.

Мустақил жюри аъзолари бўлган экспертлар келган жуда кўп жавоб хатлари 101 ёшгача бўлган одамларнинг 3500 суратларини танлаб олишди. Ана шундан сўнг доктор Викс бошчилигидаги жамоа ёшига нисбатан ёшроқ кўринадиганларнинг яшаш тарзи, авлоди, насл-насаби ва бошқа томонларини комплекс ўрганишга киришди. Текширишлар натижасида мутахассислар тажрибада қатнашганларнинг ҳаммаси учун умумий бўлган бир қанча омилларни кашф қилдилар.

Буларнинг биринчиси ва энг асосийси шубҳасиз соғлом бадан ва руҳнинг ирсиятининг бузилишига мойил эмаслиги жумладан 70 йилдан ортиқ умр кўрганларнинг кўпларида аждодларида бўлмаган касалликлар уларда ҳам учрамаган. Бу эса секин қаришликка омил бўлиб хизмат қилган. Тажриба ҳали тугалланмаган бўлса ҳам унинг муаллифлари яна бир хулосани ўртага ташлашди: тақдир абадий ёшликни ўзини бахтли деб ҳисобловчиларга тақдим этаркан. Бундай кишиларнинг ёшлари бир жойга бориб қолганида ҳам аёллар билан қовушиш қобилиятлари сақланиб қолар экан. Дэвид Викснинг таъкидлашича, бунда интим алоқанинг сони эмас, балки унинг сифати - яъни томонларнинг бир-бирларига ишонч ва яхши муносабатда бўлишлари асосий роль ўйнайди. Бошқача қилиб айтганда бу икки томон ўртасидаги ҳақиқий муҳаббат.

Яна шу нарса аниқландики, қаримаслик учун курашда хунук оқибатларга олиб келадиган асабийлик, жиғи-бийронликка эрк бермайдиган, ўзини боса оладиган кишилар устун келадилар. Британиялик докторларнинг кузатишларича, хотиржам бўлмаган, беҳаловат қирқ ёшли аёллар кишиларнинг кўз ўнгида бир неча ҳафтадаёқ қарий бошлаганликлари сезилган. Бироқ ғам-ташвишлари орқада қолгач, улар тезда ўзларига кела бошлаганлар.

Атрофдагилар билан хушмуомалада, самимий муносабатда бўлиш доктор Викс ва ҳамкасбларининг таъкидлашларича, киши организмини ёшартиришда фаол роль ўйнайди. Қизиқувчан, ҳазил-мутойибага мойил, бирор нарсага ишқибоз одамларни ёшлик тарк этмайди.

Қуёшда камроқ тобланиш, спиртли ичимликлар ичмаслик, меъёрида овқатланиш (тажрибада қатнашган эдинбургликларнинг ярмидан кўпроғи вегетарианлар) ва асосийси, бадан тарбия билан мунтазам шуғулланиш керак. Бунда интенсив машғулот унча катта роль ўйнамайди, жуссани бир хил сақлаш учун ҳафтасига уч марта 20 минутдан югуриш кифоя. Жисмоний машқларга ўта берилиб кетиш ҳам кўп фойда бермайди. Хуллас, ҳамма нарсада меъёр зарур.

Donolar deydilarki:

—Salomatlikni istasang, mag'rur, mutakkabbir bo'lma, gina saqlashdan yiroq bo'l.

Qanoat – tuganmas bir xazinadir. Buning haqiqatini yaxshi tushu-nishga g'ayrat qil.

Qanoatning faqat nominigina o'rganib, bir qancha xatolarga, ranj va aziyatlarga tushmaslik kerak. Qanoat ahli har jihatdan xushvaqt va mamnundir.

Jaloliddin Rumiy.

Har kishida muloyimlik bor bo'lsa fayz, kamol topishdan o'zga ehtimoli yo'qdir. Har kishi badfe'l bo'lsa, vayron bo'lishidan boshga chora yo'qdir. Xushfe'llik, muloyimlik hamma ne'matlarning yaxhi rog'idir.

Husayn voiz Koshifiy.

Donlarni tashib yuruvchi chumolini ham ranjitma, chunki har jonivorning joni o'ziga shirindir.

Ko'ngli qora, bag'ritosh bo'lgan kishi hatto chumolini ham ranji-tishga, behuzur qilishga rozi bo'ladi.

Ojizlarga zo'ravonlik qilib ularni ranjitsang, bir kun chumoli kabi oyoq osti bo'lasan.

FIRDAVSI

Тиббий маслаҳатлар

ЖИҒИЛДОН ҚАЙНАГАНДА...

Кўпгина кишилар жиғилдон қайнаши хасталагидан озор чекадилар.

Бу касаллик билан хасталанган кишиларда меъда ширасида кислота кўпайиб кетади, қолаверса, тўшости ва қизилўнгач бўйлаб, айниқса унинг пастки қисмида ачишиш сезгиси пайдо бўлиши, меъдадаги суюқликнинг (аралашган овқат) қизилўнгачча чиқиб унинг шиллиқ қаватига таъсир этиши, меъда фаолиятининг бузилиши туфайли юзага келади. Бу касаллик юзага келишининг яна бир қанча сабаблари бор. Яъни одатда парҳез бузилганда, дағал овқат ва меъда ширасини кўп чиқарадиган таомлар кўп гўшт ёки балиқ солиб пиширилган қуюқ шўрвалар, аччиқ тузламалар, спиртли ичимликлар, гиёҳванд моддалар истеъмол қилганда, таом кишига ёқмаганда, ҳомиладорликда ҳам жиғилдон қайнаши мумкин.

Жиғилдон қайнаганда кўпчилик ичимлик содасини истеъмол қилади. Ичимлик содаси ошқозон, меъда ширасидаги гидрохлорид кислотани камайтириб жиғилдон қайнашини бироз босади. Бироқ, мутахассисларнинг кузатишларича, бу жараёнда ҳосил бўладиган корбонат ангидрид меъда безларига таъсир қилиб, натижада улар кўплаб миқдорда гидрохлорид кислотаси ишлаб чиқара бошлайди.

Жиғилдон қайнашининг олдини олиш ва уни даволаш учун қуйидагиларни эсда тутмоқ керак:

Овқатни меъёридан ошириб емаслик, овқатни еб бўлиш билан ётмаслик керак. Аччиқ қахва, чой, пепси-кола, спиртли ичимликлар ичмаслик, тамаки чекмслик, ширинликдан, қовурилган ёғли овқатлар, сутли маҳсулотлардан сақланиш, апельсин, лимонларни истеъмол қилмаслик зарур.

Кислота ошган пайтда меъда шираси узлуксиз ажралиб туради, шунинг учун тез-тез, оз-оздан овқатланиб турилса, унинг ортиқчаси овқатни ҳазм қилишга сарф бўлади.

Жиғилдон қайнаганда сабзи, турп, редиска, олхўри ва бошқа сабзавотли меваларни истеъмол қилинса зарда босилади.

Бу хасталикни шифокор маслаҳати ва назорати остида даволаш зарур. Чунки турли хил ишқорли дориларни-ичимлик сода, куйдирилган магнезия кабиларни палапартиш ичавериш меъда ва қизилўнгач шиллиқ қаватига таъсир этиб, салбий оқибатларга олиб келиши мумкин.

Сафар МУҲАММАДИЕВ,
доцент.

«Ишонч» устахонаси

Махсус таглик

Буёқчилик ишларида кўпинча кичкина идишларга бир неча хил рангларни қуйиб, фойдаланишга тўғри келади. Жойдан-жойга кўчганда эса, уларни ташиш анча қийинчилик туғдиради. Агарда расмда кўрсатилгандек мослама тайёрлаб олсангиз, ишингиз енгиллашади. Бунинг учун ичимликдан бўшаган пластмасса идишнинг бўғизли қисмини керакли баландликда кесиб оламиз. Фаneranинг тўртта бурчагидан идишнинг оғиз қисми сиғадиган тешиклар очасиз ва жойлаштириб, қопқоғини бураб қўясиз. Ўртасига кўтариш қулай бўлсин учун даста ўрнатишни унутманг. Ортиқча буёқларни бошқа идишга қуйиш, мосламани ювиш анча осон бўлади.

Ҳошимжон ЭГАМОВ.

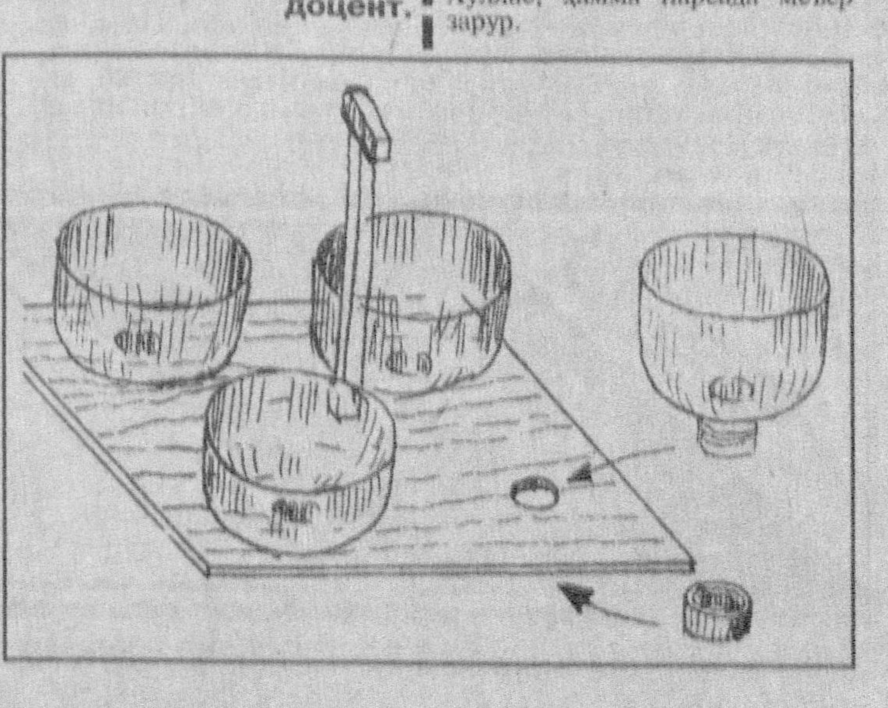

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЯНГИЛИКЛАРИ

Тожикистоннинг хавфсизлик ташкилоти ходимлари олиб борган тадбир натижасида ашаддий террорчи Ризвон Садиров тўдаси жойлашган Душанбенинг жанубидаги қароргоҳи қуршаб олиниб, уларга сўзсиз таслим бўлиш шарти қўйилган. Бироқ улар таслим бўлишни хоҳламагач, ўт очилган ва натижада бир неча киши ўлдирилган. Республика ички ишлар вазирининг ўринбосари В.Купцовнинг айтишича, ўлганларнинг ичида Ризвон Садировнинг жасади ҳам топилган.

***

Шу йилнинг апрель ойида Тожикистон Президенти Имомали Раҳмонов Хўжандда бўлган чоғида тушган машинага граната отиб суиқасд уюштиришда айбланаётган 15 киши устидан суд жараёни бошланган. Буларнинг ичида Республиканинг собиқ бош вазири А.Абдуллажоновнинг укаси ҳам бор. Судга 90 киши гувоҳ сифатида чақирилган.

***

Бишкекдаги меҳмонхоналарнинг бирида Қозоғистондаги «Азамат» халқ ҳаракатининг раиси муовини Петр Свойкога суиқасд уюштирилган. Шу ҳаракатнинг яна бир фаоли Мурод Авезов судга чақирилган. У шу йилнинг 30 ноябрида митинг ташкил қилганликда айбланмоқда.

***

Қозоғистон Фанлар Академияси география институтининг директори академик И.Северскийнинг гувоҳлик беришича кейинги 30-35 йил ичида марказий Осиё минтақасида бўлгани каби Қозоғистонда ҳам йиллик ҳарорат 1-1,5 даражага ортган. Музликлар 0,3 фоиз пасайган.

***

Алматида Осиё мамлакатлари Ташқи ишлар вазир ўринбосарларининг кенгаши иш бошлаган. Ушбу анжуманда 20 мамлакатдан келган вакиллар қатнашмоқда.

САНЪАТИМИЗ КЕЛАЖАКЛАРИ

Маданият ва санъатимиз ҳаёт тарзимизнинг кўзгусидир. Бугунги кунда маданият ва санъат билим даргоҳлари ҳаёти, фаолияти билан танишиш мақсадида Республика маданият ишлари вазирлиги фан-ўқув юртлари бошқармаси бошлиғи Рустам ХЎЖАЕВ билан суҳбатлашдик.

- Рустам ака, маданият ишлари вазирлиги тасаррруфидаги ўқув даргоҳлари ҳақида қисқача маълумот берсангиз.

Маданият ишлари вазирлигига қарашли тўртта олий ўқув юрти мавжуд. Уларда 1600 дан ортиқ талабалар маданият ва санъат соҳасида таълим олмоқда. 14 та махсус мусиқа ва санъат билим юртлари, бешта маданият техникуми, иккита махсус мусиқа интернати ва иккита ўрта махсус мусиқа интернатида тўрт мингга яқин ўқувчилар, болалар мусиқа ва санъат мактабларида эса 15 мингдан зиёд ўқувчилар билим олаётирлар.

- Бу ўқув масканларига қобилиятли, талантли ёшларни қабул қилиш ишлари қандай йўлга қўйиляпти? Бунинг самараси қандай бўляпти?

- Маълумки, бугунги кунда таълим тизимига тест синови кириб келиб, ўзининг муносиб ўрнини топди. Бу иқтидорли ёшларни қабул қилишда жуда қулай бўлмоқда. Бизнинг Олий ва ўрта махсус билим юртларимизда тест синовларидан ташқари мутахассислиги бўйича синовлардан ўтган ёшлар қабул қилинади. Республика кўрик-танловларида ғолиб чиққанлар, лауриятлар, биринчи ўринни олганлар имтиёзли равишда қабул қилинади.

Бундан ўн йил илгари хорижга бориб таълим олиш хом хаёлдек гап эди. Мана, бугунги кунда иқтидорли ёшларимиз хорижларда билим олаётирлар.

Бугунги кунда беш нафар талабамиз Москва давлат консерваториясида, Колифорния мусиқа Олий мактабида, Торгенсен Олий мусиқа мактабида, Париж консервториясида, Берлин Олий мусиқа мактабида чуқур билим олаётирлар.

- Ёш талантларимизнинг эришаётган муваффақиятлари ҳақида ҳам сўзлаб берсангиз?

- Берлин Олий мусиқа мактаби талабаси Улуғбек Полвонов Тбилисида ўтказилган пиониночилар халқаро конкурсида Грам-При мукофотига сазовор бўлди. «Суғдиёна» халқ чолғу оркестри (раҳбари Феруза Абдураҳимова) Франция, Германия, Мисрда кўрик-танловларда қатнашиб, мукофотга сазовор бўлдилар.

Маълумки, маданият-санъатимиз тарихида биринчи марта «Шарқ тароналари» мусиқий фестивал ўтказиилди. Ушбу оламшумул анжуман икки йилда бир марта ўтказилади. Навбатдаги ўтказиладиган фестивалда талаба ёшларимизнинг ҳам фаол қатнашишига эришмоқчимиз.

Амалий мақом ижрочиларининг тўрт йилда бир марта бўладиган республика кўрик танлови ўтказилади. Бунда нафақат талабалар, ёш ўқитувчилар ҳам қатнашадилар. Яқин кунларда Запорожье шаҳрида ўтказиладиган бешинчи халқаро конкурсга ёш скрипкачилар, пианиночилар тайёрланишмоқда. Киев шаҳрида эса биринчи халқаро ёш композиторларнинг конкурси бўлиб ўтади. Унда Глиэр, Ҳамза, Успенский номли махсус билим юрти ўқувчилари қатнашадилар.

Олий ҳамда ўрта -махсус билим юртларида талабаларни ўқитиш жараёнида катта тажрибага эга бўлган профессор ўқитувчилар, санъатда кўп йиллик меҳнат фаолиятига эга бўлган санъаткорлар жалб этилган. Жумладан, Халқ артистлари Саодат Қобулова, Фаттохон Мамадалиев, Т.Алиматовлар Тошкент давлат консерваториясида ёшларга мусиқа ва ижрочиликдан сабоқ бермоқдалар. Халқимиз ҳурматига сазовор бўлган таниқли актёр Турғун Азизов М.Уйғур номли Тошкент давлат санъат билим юртида талабаларга театр саҳнасидан сабоқ бераётир.

Бир сўз билан айтганда, бугунги таълим олаётган ёшларимизнинг келажаги буюк деб ҳақли эътироф этилаётган мамлакатимиз ҳақли маънавиятини юксалтира боришига, халқимиз санъатини ва санъат маҳоратини бутун дунёга кўз-кўз қилишга қобилиятли мутахассислар бўлиб чиқишига ишончимиз комил.

**Суҳбатдош:
Сарвара ЖЎРАЗОДА.**

***Самарқанд туманида яқинда чинни заводи ишга туширилди. Бу ерда икки хил чинни идишлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.
20 нафар киши иш билан таъминланди.***

Суратда: коса ва пиёлалар тайёрлаш цехида.

**Н. АЛМУРОДОВ
олган сурат.**

ЧЎЛПОННИ ХОТИРЛАБ...

XX аср ўзбек шеърияти, насри, публицистика, очеркчилик, театр ва бадиий таржима соҳаларида қалам тебратган улкан истеъдод соҳиби Абдулҳамид Чўлпон таваллудига 100 йил тўлди. Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясида ушбу санага бағишлаб Ўзбекистон Фанлар академияси Ёзувчилар уюшмаси ҳамда Республика маънавият ва маърифат жамоатчилик маркази томонидан ташкил қилинган «Шарқ халқларининг миллий уйғониш ва Чўлпон ижоди» мавзуида илмий конференция бўлиб ўтди.

Конференцияни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Чўлпон таваллудининг 100 йиллигига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш республика ташкилий қўмитасининг раиси Алишер Азизхўжаев кириш сўзи билан очди.

Ўзбекистон Фанлар Академиясининг мухбир аъзолари Бахтиёр Назаров «Чўлпон шеъриятида миллий уйғониш ғоялари», Салоҳиддин Мамажонов «XX асрнинг биринчи чорагидаги миллий уйғониш ва Чўлпон драматургияси», профессор Озод Шарафиддинов «Туркистон халқларининг тарихий тақдири ва Чўлпоннинг ижоди», тарих фанлари доктори Дилором Алимова «XX аср бошларидаги Туркистонда ижтимоий-тарихий вазият ва жадидчилик ҳаракатининг туғилиши», филология фанлари докторлари Наим Каримов «Чўлпон Шарқ миллий уйғониш ҳаракатининг кўзгуси сифатида», Ҳамидулла Болтабоев «Фитрат ва Чўлпон», Чўлпоннинг жияни Шарофат Мирзаҳожиева «Чўлпон ҳаёти ва ижоди» мавзуларида маъруза қилдилар.

Ўқилган маърузалар Чўлпон ҳақидаги янги маълумотларни берди, илмий конференция иштирокчилар таассуротларини бойитди.

**Муҳайё ҲАМИДОВА,
Ўзбекистон Фанлар Академияси Адабиёт Институти аспиранти.**

МАДАНИЯТ ЯНГИЛИКЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, унинг ижтимоий-сиёсий мавқеини тенг ва холисона белгиловчи мезондир. Яқинда ушбу Қомусимизнинг қабул қилинган кунининг беш йиллиги олдидан ҳамда Ўзбекистон Кўзи ожизлар жамиятининг ташкил этилганлигига 65 йил тўлиши муносабати билан Қарши шаҳрида Самарқанд, Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятлари бўйича кўзи ожизлар бадиий ҳаваскорлари жамоалари иштирокида ҳудудий кўрик танлов бўлиб ўтди. Танловда асосан бешта жанр бўйича: миллий фольклор, қизиқчилик, вокал-мусиқа ва дуэт усулларида иштирокчилар ўзларининг куй ва қўшиқларини ижро этдилар. Унда фольклор ва қизиқчилик жанрлари бўйича Сурхондарё вилояти Сариосиё тумани маданият ишлари бўлимига қарашли 7-кўзи ожизлар клуби иштирокчилари биринчиликни олдилар. Бу муваффақиятга эришишда ўзининг миллий чиқишлари билан томошабинлар олқишига сазовор бўлган Назар Боймуродов, Шокир Бегматов, Муҳаббат Бўриева, Дилфуза Отамуродовалар ҳамда қизиқчи Абдуҳолиқ Эрдановларнинг хизматлари катта бўлди. Танлов якунида ғолибларга ҳомийлар томонидан қимматбаҳо совғалар берилди.

* * *

Сурхондарё вилояти Марказий кутубхонасида вилоят кутубхоначиларининг ўқув семинари бўлиб ўтди. Унда «Кутубхоналарда буюк маданий меросимиз ҳамда Ўзбекистон тарихига оид адабиётларни тарғиб қилишнинг шакл ва усуллари тўғрисида» вилоят кутубхонасининг биринчи тоифали услубчиси Дилробо Сатторова ҳамда «Кутубхоналарда ўлкашунослик ишлари ва библиографик фаолиятни ташкил қилиш йўллари ҳақида» вилоят маданият ишлари бошқармаси маданий-маърифий ишлари бўйича етакчи мутахассис Шавкат Исломқуловлар маърузалар қилди. Тадбир давомида иштирокчилар кутубхона ва ходимлар фаолиятига боғлиқ муаммолар ва улар ечими тўғрисида ҳам тўхталди. Китобхонларга хизмат кўрсатишнинг янги турларини ташкил қилиш тўғрисида музокаралар ўтказди.

Фотима ИСЛОМ қизи.

Ҳар тўғрида

ИЛОН БАРИБИР ИЛОН-ДА!

Березниковли бир аёл ҳар хил жониворларни боқиб, қўлга ўргатишга ҳаракат қиларди. Бу ҳақда у кўплаб китоблар ўқиб чиқди. Бироқ етарлича ўқимаганиданми ва ёки ҳайвонларни турли хусусиятларини яхши билмаганиданми нима бўлса ҳам унга яқинда тўққиз йилдан бери парваришлаб келган Зинка исмли чипор илони панд бериб қўйди. Илон хўжаси уни сут бериб, сичқонлар билан сийлаганлигини ҳам инобатга олмади — илонлигини қилди... Яхшиямки, жониворларни севувчи 60 ёшли бу аёлга ўз вақтида тиббий ёрдам кўрсатилди. У яшайдиган бўлди. Бироқ Зинкани ўлдиришга тўғри келди.

ХЎРАНДАЛАРНИ ЎЙЛАБ...

Токио кўчалари бўйлаб сайр қилиб юрган киши емакхоналарнинг витриналарига «кўргазмали» меню қўйилганлигининг гувоҳи бўлишади, бу тадбир айниқса, чет эллик сайёҳларга қўл келмоқда. Пластмассадан моҳирлик билан ишланиб, табиий рангларда бўялган ҳар хил таомлар «витриналарга» чиройли қилиб териб қўйилган. Уларнинг нархлари ҳам кўрсатилганки, бу хўрандага анча қулайлик яратади. Усталар томонидан тайёрланган бундай «қўлбола таом» намуналарини сайёҳлар танишбилишларига совға қилиш, шунингдек, уйларини безаш учун ҳам кўплаб харид қилмоқдалар.

Sport ● Спорт ● Sport ●

ЮРТИМИЗГА ЁРУҒ ЮЗ БИЛАН

Ҳамюртларимиз Польшанинг Гданьск шаҳрида кикбоксингнинг «ВАКО» версияси бўйича ўтказилган II жаҳон чемпионатидан юртимизга ёруғ юз билан қайтишди. Суҳбатдошларимиз жаҳон чемпиони Олмос Юсупов, кумуш медаль соҳиби Акмал Зокировлар ҳамда делегация раҳбари Арман Ахашов.

Олмос ЮСУПОВ:- Польша сафари менда катта таассурот қолдирди. Навбатдаги жаҳон чемпионати катта миқёсда ва юқори савияда ўтказилди. Унда бутун дунёдан, жумладан 51 давлатдан кучли кикбоксчилар йиғилишди. Айниқса АҚШ, Бразилия, Польша, Норвегия, Венгрия, Португалия, Украина, Германия, Югославия, Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон ва Россиядан йиғилган кикбоксчилар қаттиқ жанг олиб бордилар.Мен ўзим 4 марта рингга чиқдим. Биринчи бўлиб славакиялик спортчини 2:1 ҳисобида мағлубиятга учратдим. Шунингдек финалгача бўлган учрашувларда Югославия ва Германия кикбоксчиларини ҳам тўла устунликда енгиб, финалга йўлланма олдим. Финалдаги жангларим жуда ҳам қизиқарли. Унда норвегиялик кучли кикбоксчи, кўплаб жангларда рақибларини накаут билан енгган —Томас Кристианни қисқа муддат ичида енгиб чиқдим.

Акмал ЗОКИРОВ:- бешинчи бор жаҳон чемпионатида иштирок этишим. 1995 йил ноябрь ойида Украинада худди шу версия бўйича 10-жаҳон чемпионатида кумуш медаль совриндори, бир йилдан сўнг Чехиянинг Прага шаҳрида «Фристайл» контактида тушиб, жаҳон чемпиони бўлганман. Бу йил эса ўзингиз биласиз, кикбосингда версия ва контактлар кўп. Ок-тябрь ойида Англиянинг Берминген шаҳрида «Аякса» версиясида бронза, ноябрь ойида «Вако»нинг лоукиклифул контактида ҳам учинчи ўрин ва сўнгги чемпионатда кумуш медал соҳиби бўлдим. Албатта ҳар бир мусобақа ўзининг ташкилий жиҳатлари савияси билан фарқланиб туради. Бу мусобақада 4 та жанг ўтказдим. 1-2 жангларда Украина ва Молдавия кикбоксчиларини очколар ҳисобида енгиб ярим финалга чиқдим. Ярим финалда Жанубий Африкалик спортчи билан тушганимда озгина жароҳат олдим, шунга қарамасдан уни енгиб финалга чиқдим. Финалдаги рақибим майдон эгаси — Европа чемпиони Чеслинский эди. Баҳсларимиз жуда қизиқ ўтди.Соғлигимни мазаси йўқлиги ва жароҳатим рақибимга қўл келиб,очколар ҳисобида мендан устун келди ва мен кумуш медаль билан кифояландим.

Дониёр ЮСУПОВ.

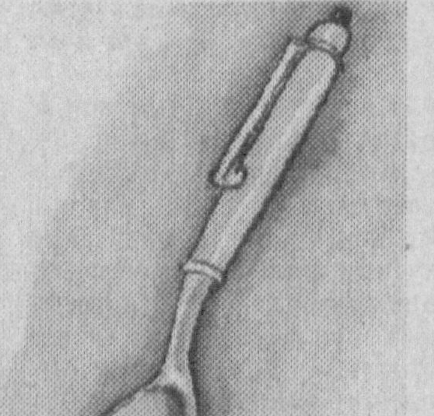

Рассом
Илҳом Зоир

КАСБ-КОР МАСКАНИ

- Барака топгур, лицей директори тиниб-тинчимас йигит экан, овулда сартарошхона очиб зап савоб иш қилди-да. Бўлмаса, биз кексалар овора бўлиб юрардик, - дея алқади озода хонага кириб келган нуроний отахон.

- Нимасини айтасиз. Зарифбой аканинг ҳаракати билан суратхона ҳам очилди,- гапга аралашди навбат кутаётган йигитлардан бири.

Узаро суҳбат мавзуи Оқчақўлдаги 25-ҳунар лицейи ва унинг директори тўғрисида борарди.

Зарифбой Хўжаниёзов ўша илм маскани директори.

Сир эмаски, кейинги пайтларда мўмай пул кетидан қувиб, тижоратга зўр берилди. Хизмат кўрсатишнинг баъзи турлари—этикдўзлик, сартарошлик, сураткашлик, кутубхона, клуб хизматлари камайиб кетди. Ҳатто, улар фойдаланиб турган бино ёки хоналар бошқа мақсадларга фойдаланиш учун олиб берилди. Шундай пайтда ана шу хизмат кўсатиш нуқталарини, яъни баъзи «акахонлар» учун майда-чуйда ҳисобланган сартарошлик ва сураткашликни йўлга қўйган, халқ алқаётган йигит, у раҳбар жамоа фаолияти билан танишиш истаги туғилди.

... Зарифбой Камолович 50 ёшдаги, очиқ чеҳрали, ўта мулойим йигит. Асл касби қурувчилик. Элликқалъа тумани ривожига райижроком раиси, кўчмамеханизациялаштирилган жамланмабошлиғи, шаҳар ҳокими сифатида ҳалол меҳнат қилиб, муносиб ҳисса қўшган инсонлардан. Хуллас, катта ҳаётий ва амалий тажрибага эга. Лицейга келганидан бошлабоқ бу ерда катта ўзгаришлар юз берди. Биринчи навбатда техникаларнинг нормал ишлай бошлаши таъминланди. Ўқув ишлаб чиқариш базаси мустаҳкамланди. Жамоа ўртасида ҳамжиҳатлик кучайди. Ахир, мазкур ўқув ўрни турдош масканлар орасида йирикларидан ҳисобланади. Унда 350 нафар ўғил-қизларга тикувчи, тўқувчи, уста-дурадгор, автотрактор ҳайдовчиси каби 8 йўналишда 14 ўқитувчи, 17 нафар усталар ҳунар сирларини ўргатишмоқда. Бозорбой Раззоқов, Шомурод Йўлдошев, Насиба Шунгбоева сингари мураббийлар ҳунар сир-асрорларини қунт билан ўргатишда жонбозлик кўрсатишмоқда. Иккита компьютерлар мажмуи ҳам талабалар хизматида бўлиб, яхши натижаларга эришишда муҳим роль ўйнамоқда.

- Барча саъй-ҳаракатларимиз, диққат-эътиборимиз «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва миллий кадрлар тайёрлаш бўйича дастур асосида иш юргизиб, муносиб кадрлар етиштиришга қаратилгандир,- дейди лицей директори З.Хўжаниёзов.- Бунинг учун барча имкониятларга — ўқув-ишлаб чиқариш базасига, малакали уста ва муаллимлар жамоасига эгамиз. Олинган назарий билимларни амалий жиҳатдан мустаҳкамлаб бориш учун астойдил ҳаракат қилинади. Мақсад лицейни ҳақиқий касб-кор ўргатувчи корхонага айлантиришдир.

Директорнинг гаплари қанчалик ҳаққоний эканлигини лицей ҳаёти билан танишар эканмиз ўзимиз бунинг гувоҳи бўлдик. Мана, Унгар Шербоев раҳбарлигидаги чопчилар (кигиз босувчилар) таканамат деб номланган миллий кигизни босишмоқда. Кигиздаги гуллар миллийлиги, ял-ял товланиб жило бериб туриши билан ўзига харидорларни ўзига жалб этади. Уста Ражаббой эса темирчилик устахонасида беш-олти нафар болалар билан бел, кетмон, ўроқ тайёрлаяпти.

Лицейда ғишт ишлаб чиқариш ҳам йўлга қўйилган. Бу соҳадан бир миллион сўм фойда кўрилганини ҳам таъкидлаш жоиз, албатта. Бу маблағ илм масканининг корига яраяпти. Юқорида тилга олганимиз сартарошхона ва сураткашлик хизматидан аҳоли беҳад хурсанд бўлмоқда. Энг муҳими, бу ишлар амалга оширилиш жараёнида фаол қатнашаётган ўғил-қизларнинг кун-кундан кўзи, тажрибалари ошиб, ўзлари танлаган ҳунарни пухта ўрганишмоқда.

Ҳақиқатан ҳам Элликқалъадаги 25-лицейда таълим-тарбия олаётган 350 нафар ўғил-қизлар эртага малакали ҳунарпешалар бўлиб етишишлари — элюртнинг корига ярашлари учун барча имкониятлар муҳайё қилинган. Вазифа, ана шу имкониятлардан самарали фойдаланишдан иборатдир.

**Абду РАҲМОН,
«Ишонч» мухбири.**

ТАШКИЛОТЛАР, ФИРМАЛАР РАҲБАРЛАРИ ВА ХУСУСИЙ ШАХСЛАР ДИҚҚАТИГА!

"Исттаъмир" \Ремтеплосеть\ давлат корхонаси Тошкент шаҳри ҳудудида барча диаметрдаги эски иссиқлик тармоқларини янгилайди, янги шахобчаларни қуради. Шунингдек, қозонхоналарни монтаж қилади ва таъмирлайди. Барча зарур материаллар корхонада бор.Буюртмачиларнинг материаллари асосида ҳам иш олиб борилади.

Манзилимиз: Тошкент-100, Бобур кўчаси,53. /собиқ Фрунзе савдо маркази ёнида/ Телефонлар: 55-44-58, 55-42-38.

"ПГС" фирмаси қуйидагиларни сотиб олишни таклиф этади:

КИЧИК НОВВОЙХОНАЛАР
(4 хилдаги: соатига 160,80,32 ва 8 буханка нон пишириш қувватига эга),
ЭЛЕКТР КАЛОРИФЕРЛАР, ОШХОНАЛАР УЧУН ЭЛЕКТР ПЛИТАЛАРИ, САУНАЛАРНИ ИСИТИШ УСКУНАЛАРИ

Фирма ВН-2 вентиляторларини ва нихромларини сотиб олади.

Мурожаат учун манзил:
Тошкент шаҳри С.Раҳимов метро бекати.
Тел: (3712) 79-14-29, 79-38-54.

Бош муҳаррир:
Саидакром САИДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Л.ҒУЛЬ, Э.ЁҚУБОВ, Ф. МУЛЛАЖАНОВ, М. ОТАҚУЛОВ, А.СИЛЕЕНКОВ, А.СУЛТОНОВ, М.ТЎЛАГАНОВА, Р.УБАЙДУЛЛАЕВА, Б.УМУРЗОҚОВ, А.ФАРМОНОВ, Ф.ХОЖИҚУЛОВА, Ҳ.ШАЙХОВ, Ф.ШОҲИСМОИЛ, З.ҚОДИРОВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79.Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ -56-85-66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-82-18, Наманганда - 6-22-10, Самарқандда - 35-64-24. Фарғонада - 24-58-43. Урганчда - 6-03-40. Қаршида - 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» (собиқ «Правда Востока») кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи; 133; 134
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2, ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 4 1—уй. Буюртма Г— 0832. Босишга топшириш вақти — 21.00 Топширилди 21.00. Масъул навбатчи : Маҳбуба ҲАЙИТОВА 1 2 3 4 5 6